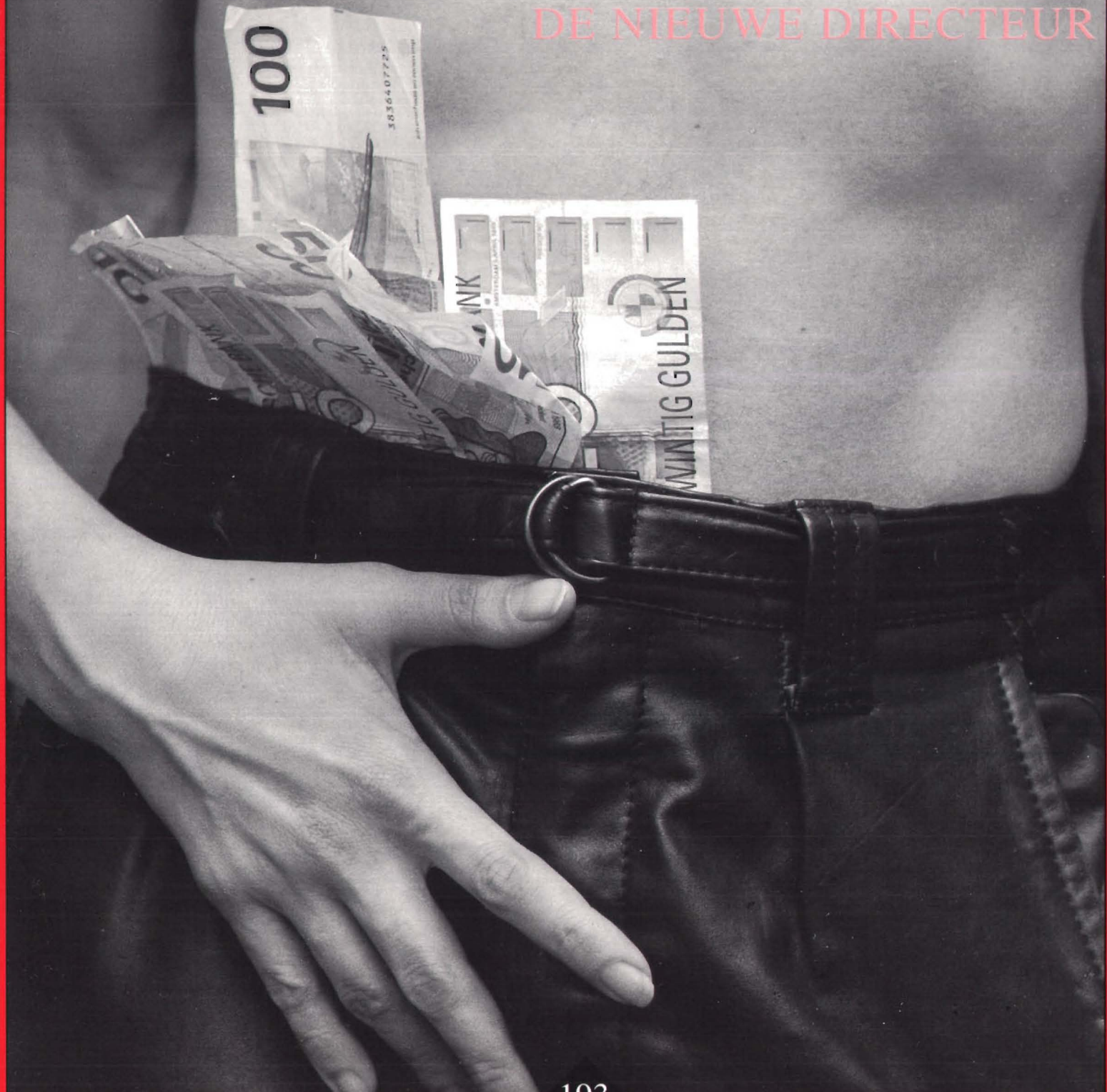

ROSTRA

ECONOMICA

GATT OP Z'N GAT?
MALE LOVE FOR SALE
DE NIEUWE DIRECTEUR

EEN ECONOOM DIE WIL WETEN HOE DE WERELD ACHTER DE CIJFERS IN ELKAAR ZIT, GAAT OP ONDERZOEK UIT BIJ VB ACCOUNTANTS.

De accountants van VB zijn intensief betrokken bij het werkkterrein van hun cliënten, bij de wereld achter de cijfers. Ze krijgen te maken met de complexe vraagstukken waarmee de overheid en de non-profitsector worden geconfronteerd. De accountants van VB verdiepen zich in financieringsproblemen, begrotingstekorten, herverdeling van geldstromen en in kwesties als stadsvernieuwing, milieuzorg, privatisering en fusies.

de aandacht voor persoonlijke ontplooiing en de open relaties met collega's en cliënten.

Carrière-planning. *Je start je loopbaan bij een organisatie die innovatie hoog in haar vaandel voert. Natuurlijk investeert VB in zijn medewerkers. VB kent een uitgebreid intern opleidingsprogramma, een loopbaanplan voor economen een management development-programma voor pas*

De wereld van VB. *VB is met ruim 1.300 medewerkers en 30 vestigingen één van de grote accountantskantoren van het land. Een eigentijdse organisatie met een veelzijdig dienstenpakket en een eigen visie op dienstverlening.*

VB werkt voornamelijk voor organisaties als gemeenten, ministeries, nutsbedrijven, ziekenhuizen en theaters. Een dynamische wereld waarin naast economische ook sociale en politieke afwegingen een belangrijke rol spelen. In de cultuur van VB ligt dan ook een sterk accent op maatschappelijke betrokkenheid. Dat is te merken aan de sfeer in het bedrijf, de manier waarop wij georganiseerd zijn,

afgestudeerde registeraccountants. Het loopbaanplan is erop gericht dat startende economen zo snel mogelijk als zelfstandig werkende accountants functioneren. In ongeveer drie jaar tijd groei je door naar de functie van controleleider. VB biedt je bovendien een prima salaris, ruime loopbaanmogelijkheden en uitstekende andere voorzieningen, die meegroeien met jouw ontwikkeling.

Informatie en sollicitatie. *Wil je meer weten over VB of wil je solliciteren? Schrijf dan een brief naar VB Accountants, Afd. personeel en organisatie, Postbus 19331, 2500 CH 's-Gravenhage of bel: 070-3738388.*

VB Accountants
Advies
Belastingadviseurs

WERKEN BIJ VB IS INVESTEREN IN JEZELF.

**Naar wie is onze bieb
genoemd?
pag. 12**

**Het economisch getij
pag. 17**

**The American Dream
pag. 21**

- 4 IMF en Wereldbank: handel of hulp? drs. A.W. van der Krogt
 6 De GATT, op sterven na dood? Zeger Stinis
 9 Facts & Figures van de nieuwe directeur
 11 Gigolo's op bestelling Marian Vleerlaag
 12 N.G. Pierson: grondlegger Nederlandse economie Robbertjan Roet
dr. F. Kalshoven
 17 Het lijkt zo een slag slaan
 18 Fac-nieuws
 21 Grenzeloos studeren: 'Een half jaar American Dream'
B. Verheijen
Hans Lingeman
Henk Koster
E. Bien
 22 Aktie Strohalp
 25 J'Accuse
 25 Biensûr
 25 Agenda
 27 Roetersstraat 11 Pieter van der Does

REDACTIONEEL

Na drie weken blokken zit het er voor de meesten weer op. Alweer een tentamenperiode overleefd. Voor wie het te druk had met studeren: met de wereld buiten de faculteit is het minder goed gesteld. Recessie, ontslagen, oorlog en racisme: de kranten staan er bol van. Om het leed in de wereld even te vergeten en omdat we tegenwoordig weten dat sex verkoopt ging Rostra op bezoek bij een heuse Gigolo. Jazeker, ook het mannelijke gedeelte van de universiteitspopulatie kan via de betaalde liefde wat bijverdienen. Daarnaast ook een aantal minder fysieke onderwerpen: Het IMF, aktie Strohalp en de GATT op z'n gat. Laat je verleiden door deze rosse Rostra.

Blad van de Faculteit der
Economische Wetenschappen en
Econometrie van de Universiteit
van Amsterdam
Nummer 193, Maart 1993

Redactie:
Esther van Dijk
Pieter van der Does
Pieter Elshout
Andreas de Groot van Embden
Margreth Hoek
Dr. E. de Jong
Dr. Ir. H. Koster
Esther van Rijswijk
Robbertjan Roet
Zeger Stinis
Robbert Tiemens

Fotografie:
Marian Vleerlaag
Hans Lingeman

Deadline:
Aanleveren artikelen aprilnummer
vóór 30 maart en mededelingen
voor agenda: 6 april.

Adreswijzigingen:
Studentenadministratie,
Nieuwe Doelenstraat 15
1012 CP Amsterdam

Voor reacties, brieven en open
sollicitaties is de redactie
bereikbaar op: Kamer 0.05 (E3)
Roetersstraat 11
1018 WB Amsterdam
Tel: (020) 525.4297

Ingezonden brieven, artikelen en
studierapportages kunnen
worden ingekort.

Voorpagina:
Gigolo door Marian Vleerlaag

Verschijsing:
9 x per jaar in een oplage
van 5000 ex.

Advertenties:
Tarieven op aanvraag verkrijgbaar.
Opdrachten schriftelijk t.a.v.
de penningmeester.

Advertenties in dit nummer van:
Arthur Andersen
Coopers en Lybrand
Deloitte & Touche
KPMG Klynveld
Moret, Ernst & Young
Price Waterhouse
PTT
Unilever
VB Accountants

Zet- en drukwerk:
De Bussy Ellerman Harms BV.
ISSN 0166 - 1485

De sprekers zullen discussiëren over een viertal stellingen over de beleidsprogramma's die het IMF en de Wereldbank in samenwerking met de overheden in ontwikkelingslanden opstellen. Daarbij gaat het met name om de achterliggende economische grondslagen van de programma's. Dit artikel is een inleiding op de discussie.

IMF EN WERELDBANK

Al jaren heeft het Internationaal Monetair Fonds een grote invloed op het economisch beleid in ontwikkelingslanden met een grote buitenlandse schuld. Wanneer landen niet meer in staat zijn om rente en aflossing te betalen, zijn buitenlandse financiers niet langer bereid om nieuwe leningen te verstrekken. Op dat moment kan het IMF uitkomst bieden. Hoewel de instantie beperkte financiële middelen heeft, geldt een overeenkomst met het IMF als een garantie van kredietwaardigheid voor andere internationale financiers. Hierdoor heeft het IMF indirect een sterke invloed op de nationale overheden.

Het IMF stelt een aantal voorwaarden aan kredietverlening. De belangrijkste hiervan worden vastgelegd in een stabilisatie- en aanpassingsprogramma. Voor deze programma's stelt het IMF primaire doelstellingen vast. Het beleid om deze doelstellingen te bereiken wordt in overleg met de nationale overheden overeengekomen. De primaire doelstelling van het IMF betreft in de eerste plaats macro-economische stabilisatie, waar het met name gaat om een evenwichtige betalingsbalans en prijsstabilisatie. Volgens het IMF-receptenboek zijn de meest geëigende instrumenten om dit te bereiken een restrictief monetair beleid, het verminderen van de overheidsstekorten en een bevrozing van de lonen.

In de tweede plaats moet de groeicapaciteit van het land op lange termijn versterkt worden. Hiervoor wordt een structureel aanpassingsbeleid gevoerd. Dit kan volgens het IMF met behulp van een sterke devaluatie, handelsliberalisatie, stimulering van buitenlandse investeringen en een financiële hervorming. In principe moeten deze maatregelen leiden tot een verbeterd concurrentievermogen, hogere investeringen en uiteindelijk tot toename van economische groei.

AANPASSINGSPROGRAMMA'S

Empirisch onderzoek door derden, en later ook door het IMF zelf heeft uitgewezen dat de effecten van het stabilisatie- en aanpassingsbeleid in de jaren zeventig en tachtig gering waren. Het is echter niet eenvoudig

IMF en Wereldbank:

Op 6 april buigen vier deskundigen zich in een forum over de vraag hoe neutraal de IMF/Wereldbank programma's voor de jaren negentig zijn. Een stellingenoorlog tussen Jan Pronk, Sweder van Wijnbergen, Susan George and Jan-Willem Gunning, onder leiding van Prof. Fitzgerald van het Institute of Social Studies. Het forum wordt georganiseerd door de Age, in het kader van haar 25-jarig bestaan.

drs. A.W. van der Krogt

om te beoordelen of een land zonder IMF-programma's beter of slechter af zou zijn. De uitkomsten van onderzoeken (*with/without cases, before/after approaches en simulation models*) zijn verschillend, maar wijzen in het algemeen op een nihil verandering in de positie van landen na invoering van een IMF-programma in de jaren zeventig en tachtig. De statistieken wijzen er echter niet op dat de programma's een negatief effect hebben op basis van macro-economische indicatoren.

In veel gevallen slaagden de overheden er niet in om prijzen te stabiliseren, de inflatie nam slechts toe. De betalingsbalans verbeterde, maar voornamelijk als gevolg van de hernieuwde instroom van buitenlands kapitaal na het sluiten van een IMF-overeenkomst, en niet dankzij een fundamentele verbetering in de handelsbalans.

jaren tachtig nadruk gelegd op structurele aanpassing. Daarvoor is de term '*adjustment with growth*' geïntroduceerd. Kernpunt is dat het structurele aanpassingsbeleid gericht moet zijn op een snelle groei van de export. In de opinie van de instituten en van veel overheden kan alleen een toename in export de economische groei op lange termijn versterken.

Om aan dit beleid invulling te geven is door het IMF een aantal nieuwe fondsen in het leven geroepen (o.a. *Extended Funds Facilities, Structural Adjustment Facilities*). Deze zijn met name ingezet om te voorkomen dat het restrictief beleid of externe schokken tijdens de aanpassingsperiode leiden tot negatieve economische groei. Met de toenemende aandacht voor economische groei komt het IMF steeds meer op het terrein van de Wereldbank.

Formeel is er echter een scheiding van verantwoordelijkheden. Het IMF blijft eerstverantwoordelijke voor het stabilisatiebeleid, terwijl de Wereldbank een belangrijke stem heeft in de formulering van het aanpassingsbeleid. Hiervoor heeft de Wereldbank de structurele aanpassingsleningen geïntroduceerd. Momenteel beslaan deze leningen een belangrijk deel van het budget van de Wereldbank. Hoewel onder economen in het algemeen overeenstemming groeit over de doelstellingen van stabilisatie en groei, zijn zij het

IMF en Wereldbank: twee pilaren van wijsheid

Belangrijker nog waren de uiteenlopende effecten op economische groei. Het beleid heeft nauwelijks bijgedragen aan een versterking van de groeicapaciteit van de programmalanden.

'AN ECONOMIC FACE'

Om meer aandacht te besteden aan het versterken van economische groei is in de

oneens over de invulling van het te voeren beleid. Bij de discussies gaat het niet zozeer om de keuze van beleidsinstrumenten, maar vooral om de mate en de volgorde waarin de verschillende instrumenten worden ingezet. Hierbij wordt weinig rekening gehouden met de specifieke situatie in landen, die in sterke mate de effectiviteit van instrumenten bepalen.

handel of hulp?

De Wereldbank en het IMF gaan uit van de voordelen van vrije wereldhandel. Daarom worden ontwikkelingslanden gestimuleerd om hun handel te liberaliseren. Dat is in veel landen inderdaad gebeurd. Echter, om de vruchten van vrijhandel te kunnen plukken moet er wel sprake zijn van vrijhandel in geïndustrialiseerde landen. Met de recente protectionistische maatregelen in de VS en de EG is hiervan voorlopig weinig te verwachten. Tenslotte is het maar zeer de vraag of er in de geïndustrialiseerde landen wel voldoende vraag is naar de producten uit het Zuiden. Als dit niet het geval is zal een groei van de export uit ontwikkelingslanden leiden tot een prijsdaling op de wereldmarkt. Dit verklaart ook waarom de toename in het exportvolume in een aantal landen niet heeft geleid tot een toename van de exportopbrengsten.

'A HUMAN FACE'

Het beleid heeft belangrijke sociale gevolgen. In het overgrote deel van de landen is de eis om het overheidstekort te verminderen ingevuld met afschaffing van overheidssubsidies en bevrozing van lonen. In combinatie met inflatie kelderen reële inkomens. Daar bovenop wordt sterk bezuinigd op de meest elementaire sociale voorzieningen zoals gezondheidszorg en scholing. Buiten het humanitaire aspect, heeft de afbraak van voorzieningen op lange termijn een destructief effect op het 'human capital' van de landen. Zeker in een wereld waar kennis steeds belangrijker wordt kan dit belangrijke gevolgen hebben.

Hier ligt een belangrijke verantwoordelijkheid voor de nationale overheden, die zelf kiezen voor de aard van de bezuinigingen. Om bezuinigingen tegen te gaan zal een overheid moeten zorgen voor een toename in de overheidsinkomsten. Echter, dit is niet op korte termijn te realiseren. Naast de geringe bereidheid om belasting te betalen, bestaat er in veel landen niet eens een methode om belastingen te innen. Ondertussen is de overheid wel verplicht om het overheidstekort op korte termijn weg te werken. Bezuinigingen op voorzieningen voor de groepen met de minste invloed is dan het meest snelle en meest effectieve instrument.

Onder druk van de verstreckende sociale gevolgen van het beleid heeft de Wereld-

bank zich achter de leus 'adjustment with a human face' geschaard. In de praktijk zijn fondsen vrijgemaakt voor specifieke tijdelijke hulp om de meest kwetsbare groepen te ontzien. Het heeft echter niet geleid tot een aanpassing in de beleidsdoelstellingen. Nog steeds wordt uitgegaan van de veronderstelling dat op termijn iederéén van de aanpassingsprogramma's zal profiteren. Dit uitgangspunt wordt meestal beschreven als 'trickle-down effect'. In veel landen lijkt vooral de elite en middenklasse van de programma's te profiteren. Tegelijkertijd treedt een sterke polarisatie op ten koste van de laagste inkomensgroepen. Dit geldt met name voor het groeiend aantal mensen dat in de informele sector werkzaam is. Maar de gevolgen voor deze groep blijven meestal onbesproken, alleen al omdat die niet eens meer in de officiële statistieken worden opgenomen.

'AN ENVIRONMENTAL FACE'

Een meer recent discussiepunt is het effect van het aanpassingsbeleid op het milieu. Net als in het geval van bezuinigingen op sociale voorzieningen is het de nationale overheid die programma's en projecten goedkeurt. In principe worden randvoorwaarden met betrekking tot het milieu gezien als directe inmenging in het beleid van de nationale overheid. Daarom besteden het IMF en de Wereldbank op het moment nog nauwelijks aandacht aan de eventuele gevolgen van de programma's voor het milieu. Men vraagt zich niet af in hoeverre het IMF en de Wereldbank zelf verantwoordelijkheid dragen voor de gevolgen van het beleid voor het milieu.

'A POLITICAL FACE'

De voorwaarden van IMF/Wereldbank

betreffen alleen *richtlijnen* voor het te voeren beleid. Dikwijls wordt gesteld dat slechts de nationale en lokale overheden verantwoordelijk zijn voor de consequenties van het beleid. Het is echter de vraag in hoeverre ook het IMF en Wereldbank een deel van de politieke verantwoordelijkheid dragen voor de gevolgen van het beleid. Het geloof in een vrije handel, marktmechanisme en het terugdringen van de overheid is immers gebaseerd op een politiek-economische theorie die is ontwikkeld in en voor de omstandigheden in de westerse wereld.

Maar gaat deze theorie ook op voor niet-westerse landen? De doelstellingen gesteld door het IMF en de Wereldbank laten weinig ruimte voor aanpassingen in het beleid aan de specifieke omstandigheden in het programmaland. Ook is het de vraag of de theorema's uit de internationale handelstheorie als basis voor beleid opgaan in een wereld gekenmerkt door protectionisme en een ongelijke machtspositie tussen landen.

In hoeverre zijn het IMF en de Wereldbank instituten met een 'economical, human, environmental or political face?' Deze vragen zullen aan de orde komen in het door de Age georganiseerde forum op 6 april. Info: Age, tel 525.4122, kamer 1.27.

Literatuur:

George, Susan (1989), 'A fate worse than debt', Penguin Group, London.

Hancock, Graham (1991) 'Lords of poverty', MacMillan, London.

Meller, P. (1991), 'The Latin American development debate', Westview Press, Boulder, pp 129-191.

Pastor, M. (1987), 'The effects of IMF programs in the third world, debate and evidence from Latin America', World Development, vol 5, pp 249-262.

Stijn van der Krogt is AIO bij de vakgroep Economie der Regio's en van de Sectoren.

Sprekers forum Age, 'IMF and World Bank: adjustment for whom?'

6 april 1993, 14.00 uur, Economische Faculteit

Drs. Jan Pronk behoeft nauwelijks introductie, maar kan gezien worden als een realistisch doch kritisch expert voor wat betreft ontwikkelings-economie.

Prof.dr. Sweder van Wijnbergen is sinds 1988 lead-economist voor Mexico en Oost-Europa bij de Wereldbank. Momenteel doceert hij aan de UvA en aan de London School of Economics.

Susan George is directeur van het Transnational Institute in Amsterdam. Een gerenommeerd econome, bekend geworden door verschillende kritische publicaties omtrent de rol van de Wereldbank en het IMF.

Prof.dr. Jan-Willem Gunning is verbonden aan de vakgroep Ontwikkelings-economie aan de VU en is als consultant direct betrokken geweest bij diverse Wereldbank projecten.

Met het sluiten van het landbouwakkoord zou het voornaamste obstakel dat het afsluiten van de Uruguay ronde nog verhin- derde weggenomen zijn. De Uruguay ronde, genoemd naar het land waar de onderhandelingen nu bijna zeven jaar gele- den begonnen, vormt het achtste multila- terale overleg dat onder hoede van de GATT plaats vindt. Doel van de onderhan- delingen is het verder wegnemen van internationale handelsbelemmeringen.

TEGENWERKING

Er dreigen enkele gevaren voor het ak- koord, dat lang niet overal juichend werd ontvangen. Met name Frankrijk heeft negatief gereageerd. In het akkoord werd onder andere bepaald dat de EG de steun aan de Europese boeren flink moet beperken. De Franse boeren, die sterk afhankelijk zijn van staats- en EG subsi- dies, vrezen bij het wegvallen van de EG subsidies voor hun voortbestaan. Bij het bekend worden van de inhoud van het akkoord ontstaken de Franse boeren in grote woede, die zich vooral op de VS richtte. Woedende boeren richtten vernielingen aan in Mac Donalds restaurants en vernielden Coca Cola Ma- chines. Frankrijk zou met betrekking tot het akkoord zijn veto kunnen uitspre- ken maar erg waarschijn- lijk is dit niet. De Fransen zouden daarmee een groot deel van Europa tegen zich in het harnas jagen. Wel is de kans groot dat zij de onderhandelin- gen zullen proberen te rekken. Met de verkiezin- gen voor de deur zullen de regerende Franse socia- listen het vermoedelijk niet riskeren een akkoord te steunen dat bij een aanzienlijk deel van de bevolking tot ontevredenheid leidt.

DE VERENIGDE STATEN

President Clinton heeft duidelijk laten weten een voorstander van de GATT te zijn. Maar hij heeft ook laten weten zich harder in de onderhandelingen op te stel- len dan zijn voorganger Bush. Al meteen na Clintons inauguratie dreigde diens han- delsvertegenwoordiger met sancties als Europa zich niet soepeler in de onderhan- delingen zou opstellen. Om de druk op de ketel nog verder op te voeren hebben de VS strafheffingen ingevoerd op staalproduk-

De GATT, op sterven

Sinds de oprichting in 1947 heeft de GATT er naar gestreefd de wereld vrij te maken van handelsbelemmeringen. Aanvankelijk met groot succes: invoertarieven daalden gemiddeld 35% en de wereldhandel maakte een enorme groei door. Maar redde de GATT de wereld zo'n veertig jaar geleden van protectionisme, nu lijkt het uitblijven van een nieuw GATT akkoord de wereld te verdelen in enkele handelsblokken. November vorig jaar kwamen de onderhandelende partijen tot een akkoord met betrekking tot de landbouw. Dit leek een grote doorbraak, maar inmiddels hebben de onderhandelingen zich verhard. Ook het landbouwakkoord staat op losse schroeven.

Zeger Stinis

ten van fabrikanten in Europa en Azië die zich schuldig zouden maken aan dump- praktijken. De heffingen worden door de EG als zuiver protectionistische praktijken gezien. In het overleg tussen de EG en de VS vormt momenteel de deregulering van

de Europese telecom- communicatiemarkt een struikelblok. De VS zijn het niet eens met de monopolie posities die de diverse PTT's in Europa hebben. Zij vinden dat Ameri- kaanse bedrijven van telecommunicatie- producten te weinig kansen op de Europe- se markt hebben. De VS hebben ook laten weten het landbouw- akkoord opnieuw op zijn merites te willen beoordelen. Ironisch is dat de verharding van de onderhandelingen

deels te wijten is aan het landbouwak- koord. De VS vinden dat ze zoveel conces- sies aan Europa gedaan hebben dat de EG daar op andere gebieden iets voor terug moet doen. De EG op haar beurt vindt dat de VS niet genoeg beseffen dat ook de EG concessies heeft gedaan en zelfs geriskeerd heeft dat Frankrijk in een isolement zou komen.

Het lijkt erop dat mede door het ontbreken van echte doorbraken in de GATT onder- handelingen de wereld verdeeld zal wor- den in enkele grote handelsblokken. Ter- wijl de GATT onderhandelingen zich voortslepen sluiten steeds meer landen multilaterale verdragen die voorzien in de oprichting van vrijhandelszones.

HANDELSBLOKKEN

In Europa wordt de Europese Economi- sche Ruimte (EER) opgericht. Dit is een samenwerkingsverband tussen de EG en de Europese Vrijhandels Associatie, de EVA. De EVA is een verbond van Europese landen die niet bij de EG horen. Lid van de EVA zijn Oostenrijk, Zwitserland, Noor- wegen, Finland, IJsland en Zweden. Met een totaal van 380 miljoen inwoners en een gezamenlijk BNP dat 40% van het wereld BNP beslaat, wordt de EER het grootste en rijkste handelsblok van de wereld. Binnen de EER zou vrij verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal op gang moeten komen.

Steeds meer landen zoeken toenadering tot de EG. Onder andere Turkije, Oostenrijk, Zweden en Finland hebben het lidmaat- schap aangevraagd. Met een aantal Oost- europese landen zijn associatieverdragen afgesloten. Deze associatieverdragen ge- ven de Midden- en Oosteuropese landen toegang tot de markten van de EG, zonder dat ze voorlopig zelf hun markten open hoeven te stellen. De VS, Mexico en Cana- da reageerden op de Europese eenwording met de oprichting van een eigen vrijhan- delszone; De North American Free Trade Area (NAFTA). De NAFTA wordt met 363 miljoen inwoners het op een na grootste handelsblok van de wereld.

Ook in Azië zoeken steeds meer landen toenadering tot elkaar. Als reactie op de dreiging van de EG en de NAFTA heeft een aantal Aziatische landen besloten een eigen vrijhandelszone op te richten; de Asian Free Trade Area (AFTA). De leden van de AFTA zijn tot nu toe: Brunei, Indonesië, Maleisië, de Filipijnen, Singa- pore en Thailand. De AFTA telt 330 mil- joen inwoners en heeft een gezamenlijk BNP van 300 miljard Amerikaanse dollars.

na dood?

Momenteel zijn onderhandelingen bezig om ook Japan, Zuid Korea en Taiwan bij de AFTA te voegen (1). Turkije, Iran en Pakistan hebben besloten tot de oprichting van de Islamic Common Market. Hieraan zullen waarschijnlijk vijf staten uit de voormalige Sovjet Unie worden toegevoegd.

ENKELE SCENARIO'S VOOR DE TOEKOMST

Voor de toekomst zijn er verschillende scenario's te bedenken. Ten eerste is het mogelijk dat de GATT-onderhandelingen afgebroken worden. De onderhandelingspartners trekken zich terug in hun protectionistische forten, al dan niet bestaande uit meerdere landen, en door de hoge invoertarieven zal de handel tussen de vrijhandelszones vrijwel niet meer groeien of zelfs afnemen. Erg waarschijnlijk is dit niet omdat alle deelnemers aan de GATT-onderhandelingen het eens zijn over het belang van het wegnemen van handelsbarrières. Een andere mogelijkheid is dat de GATT onderhandelingen nog jaren zullen voortduren en dat landen door zullen gaan met het sluiten van regionale multilaterale verdragen. Landen zullen onderling blijven onderhandelen over gunstige handelsvoorwaarden. Dezelfde handelsconflicten zullen blijven bestaan en ontstaan. Bilaterale en misschien zelfs multilaterale verdragen zullen gesloten worden maar volkomen, wereldwijde, vrije handel zal voorlopig geen feit worden. Het lezen van kranten lijkt hier voldoende bewijs voor te leveren. Naar aanleiding van de totstandkoming van de NAFTA heeft de EG een rapport op laten maken over de mogelijke gevolgen hiervan voor de EG. In een toelichting hier op zei een van de makers dat hij het niet waarschijnlijk acht dat de recente ontwikkelingen zullen leiden tot een wereld verdeeld in handelsblokken. Hij ziet een Aziatisch handelsblok niet tot stand komen omdat Japan daarin een veel te overheersende positie zou innemen. Hij acht het echter wel waarschijnlijk dat landen in Azië en Latijns-Amerika toenadering zullen zoeken tot de NAFTA. De Aziatische landen zullen dit mede doen uit angst een deel van hun handel met de VS te verliezen aan Mexico. Hij acht een concentratie op deze schaal zeker niet in het belang van de EG. Juist daarom is een GATT akkoord van groot belang. Zodra er op wereldschaal spelregels ingevoerd worden zullen regionale handelsblokken een

deel van hun aantrekkingskracht verliezen omdat regionale voordelen dan mondiaal van kracht worden (2).

Toch lijken de recente ontwikkelingen de bevindingen van het EG rapport tegen te spreken. Zowel de oprichting van de NAFTA en de AFTA als die van de EG/EER lijkt er op te duiden dat de wereld verdeeld wordt in enkele grote handelsblokken. Gezien de huidige ontwikkelingen is de kans groot dat de GATT onderhandelingen opnieuw in een impasse zullen raken. Misschien zijn de doelen van de GATT te ambitieus. De tegenstrijdige belangen, bemoeilijken het komen tot een voor alle partijen bevredigend akkoord.

DE GATT, EEN VEROUDERD CONCEPT?

Een van de redenen die veel specialisten aangeven voor het mogelijke falen van de GATT is het ontbreken van een natuurlijke leider. Eerdere akkoorden konden deels gesloten worden dankzij de druk die de VS als grootste handelsmacht konden uitoefenen. Ook de financiering van de wederopbouw van de wereld na de tweede wereldoorlog gaf de VS in veel gevallen een doorslaggevende stem. Inmiddels zijn de machtsverhoudingen in de wereld veranderd. Japan is nu de op een na grootste producent van de wereld geworden en ook het verenigd Europa staat nu veel sterker dan de verschillende Europese landen veertig jaar geleden. Toch hoeft het ontstaan van handelsblokken niet te betekenen dat de wereld een stap terug doet. Misschien moet het ontstaan van handelsblokken gezien worden als een tussenfase. Nu de wereld geen economische leider meer heeft is het streven naar een mon-

diaal akkoord over het wegnemen van handelsbarrières misschien niet realistisch meer. Aan de ene kant zou het goed zijn als er spelregels zijn die bepalen binnen welke grenzen landen samen kunnen werken. Deze regels zouden vooral bescherming bieden aan zwakkere economieën zoals die in Azië, Afrika, Zuid-Amerika en Oost-Europa. Voor deze zich ontwikkelende economieën is de export van vitaal belang. Tijdens bi- en multilaterale onderhandelingen staan deze landen veel zwakker dan de Westerse landen. Mede met het oog daarop is het streven naar een GATT akkoord nog wel belangrijk. Maar bij het ontbreken van bescherming van de GATT biedt vereniging in een handelsblok natuurlijk ook een zekere mate van bescherming. Verder zal overleg tussen een paar handelsblokken eenvoudiger verlopen dan overleg tussen vele landen. Het vormen van een handelsblok wordt waarschijnlijk door geen enkel land als eindpunt gezien. Nu al gaan er in Amerika en Azië stemmen op voor een handelsovereenkomst tussen de AFTA en de NAFTA. Voormalig president Bush van de VS kwam in december met het voorstel om de NAFTA uit te breiden met Australië, Nieuw Zeeland, Hong Kong, Singapore en Taiwan. Ook de EG heeft laten weten zowel met de NAFTA als de AFTA te willen onderhandelen (1).

1 Sia, A.E. 'Shattering the Barrier Myth' in *Traveler*, Januari 1993.

2. 'Economische relaties EG-VS staan onder druk', *Europa van morgen*, 17 december 1992. Uitspraken van Gijs de Vries.

Chronologie van de ronde van Uruguay

1982	November	Ministers van handel plannen een nieuwe GATT onderhandelingsronde.
1986	September	De ronde van Uruguay vangt aan. De onderhandelingen moeten volgens planning in 1990 afgerond worden.
1989	Oktober	VS stellen een afschaffing voor van bijna alle subsidies aan de landbouw.
1990	November	De EG stellen een beperking van slechts enkele subsidies voor.
	December	De afsluitende GATT bijeenkomst eindigt in een chaos.
1991	Februari	Arthur Dunkel, voorzitter van de GATT heropent de onderhandelingen.
	November	De deadline voor het inleveren van de uiteindelijke overeenkomst wordt niet gehaald.
	December	Dunkel komt met een eigen voorstel. Deze wordt afgewezen.
1992	Oktober	Er ontstaat een conflict tussen de EG en de VS over olie houdende zaden.
	5 November	De VS dreigen met sancties
	20 November	De VS en de EG sluiten een landbouw akkoord
	December	Er worden voorstellen gedaan voor amendementen aan de eindtekst.
1993	Januari	De EG en de VS zijn het niet eens over in hoeverre de markten opengesteld moeten worden.
		De VS gaan heffingen op de staalimporten verhogen.
	Februari	De VS dreigen ook op andere gebieden invoertarieven te verhogen

Bron: The Economist

Wie een carrière bij Price Waterhouse start, loopt het risico snel door te groeien.

Carrièreplanning is voor aankomende bedrijfs-economen vooral een afweging tussen risico en rendement, waarbij opleiding, begeleiding en doorgroeimogelijkheden een belangrijke rol spelen.

Sterke persoonlijkheden die bereid zijn zich in te zetten voor de organisatie, verantwoordelijkheid willen dragen, commercieel kunnen denken en een gezonde dosis ambitie hebben kunnen bij Price Waterhouse al snel heel ver komen. Wie bij Price Waterhouse komt werken, promoveert namelijk al na twee jaar tot Senior, waarna een snelle doorgroei tot Assistant Manager, Manager, Senior Manager en uiteindelijk tot het Partnership mogelijk is.

Price Waterhouse Worldfirm.

Price Waterhouse is een wereldwijde organisatie die voorziet in uitgebreide dienstverlening op het gebied van Accountancy, Belasting-, Organisatieadvies en Corporate Finance.

In Nederland is Price Waterhouse gevestigd in Amsterdam, Den Haag, Deventer en Rotterdam.

Bij deze vestigingen bestaat grote behoefte aan jonge, bijna of net afgestudeerde bedrijfs-economen die kiezen voor een carrière in de accountancy.

Investeren in de toekomst is investeren in mensen.

Price Waterhouse kent een zeer uitgebreid programma van interne opleidingen die niet alleen in Nederland, maar ook in de overige Europese landen gegeven worden.

Daarnaast zorgt Price Waterhouse voor intensieve begeleiding door ervaren managers van Price Waterhouse die als vraagbaak fungeren en die tevens zorg dragen voor een voortdurende persoonlijke begeleiding.

Kiezen voor Price Waterhouse betekent een keuze voor een stimulerende, dynamische omgeving waar carrièrekansen ruimschoots aanwezig zijn.

Wie geïnteresseerd is, neemt vrijblijvend contact op met Marjolein Meijer van Personeelszaken.

Postbus 881, 3000 AW Rotterdam, 010 - 400 83 69.

Price Waterhouse

Foto: Marian Veeelaar

FACTS AND FIGURES VAN DE NIEUWE DIRECTEUR

Naam:	<i>drs. W.K.B. Koning (Wim).</i>	Kan me wakker maken voor:	<i>Risotto di funghi porcini.</i>
Geboorteplaats / datum:	<i>Groningen, 13-5-1950.</i>	Hoe brengt u uw vakantie door:	<i>Reizen, lezend en etende (bij voorkeur in 't verre Oosten of in New York).</i>
Burgelijke staat:	<i>Ja.</i>	Grootste ergernis:	<i>Onwrikbare ambtelijke rechtsposities in academische organisaties.</i>
Vooropleiding / vorige functies:	<i>Doctoraal Nederlandse taal- en letterkunde (specialisatie Taalbeheersing en Argumen- tatieleer); Wetenschappelijk onderzoeker UvA; Universitair do- cent RUL; Planning-coördinator en Adjunct-directeur Faculteit der Rechtsgeleerdheid UvA..</i>	Mooiste avond uit:	
Huidige functie:	<i>Directeur FEE.</i>	18:30 u:	<i>Hele kreeft eten in The Oyster Bar Central Station, New York.</i>
Kleur ogen:	<i>Bruin.</i>	20 u:	<i>Chicago Bulls tegen New York Nets in Madison Square Garden.</i>
Lengte:	<i>1,86 m.</i>	23 u:	<i>Arthur's Tavern; The Village.</i>
Borst omvang:	<i>Indrukwekkend.</i>	01 u:	<i>Jazzconcert in the Village Vanguard.</i>
Kleur haar:	<i>Donkerblond.</i>	03 u:	<i>Souperen onder de Brooklyn Bridge.</i>
Gewicht:	<i>Streefgewicht: 80 kg.</i>	05 u:	<i>Dronken naar hotel.</i>
Schoenmaat:	<i>45 1/2.</i>	Slechtste gewoonte:	<i>Twee pakjes Gauloises per dag.</i>
Muzikale voorkeur:	<i>Tante Leen.</i>	Beste eigenschap:	<i>Trouw aan goede vrienden.</i>
Lievelingsgerecht:	<i>Risotto di funghi porcini.</i>	Wie bewondert u het meest als mens:	<i>Simon Wiesenthal.</i>
Favoriete boek(en):	<i>Onder professoren (W.F. Hermans), Small world (David Lodge).</i>	Hoe denkt u over studenten:	<i>Komt wel weer goed.</i>
Favoriete kunstenaar:	<i>Jordan.</i>	Favoriete econoom:	<i>Pen.</i>
Favoriete drank:	<i>Sassicaia.</i>	Wat is de grootste misvatting onder economen?	<i>Geen idee.</i>
Favoriete kleur:	<i>Zwart.</i>	Wat is de meest gangbare misvatting onder economen?	<i>Geen idee.</i>
Favoriete kleding:	<i>Boss (boven), ruime HEMA- onderbroek (eronder).</i>	Wat is uw meest gekoesterde opvatting / overtuiging?	<i>Dat neurosen een noodzakelijke voorwaarde vormen voor creatieve topprestaties (moet in de moderne opvoeding meer rekening mee worden gehouden).</i>
Favoriete vervoermiddel:	<i>Luxe trein.</i>	Grootste uitdaging:	<i>Op dit moment: werktijd terugdringen van 80 naar 50 uur.</i>
Hobbies / tijdverdrijf:	<i>Reizen, lezen, eten.</i>	Grootste angst:	<i>Tot de bedelstaf geraken.</i>
Welke kranten / tijdschriften leest u:	<i>Volkskrant, NRC, VN, HP.</i>	Hoe lang blijft u hier?	<i>Twee jaar of langer.</i>

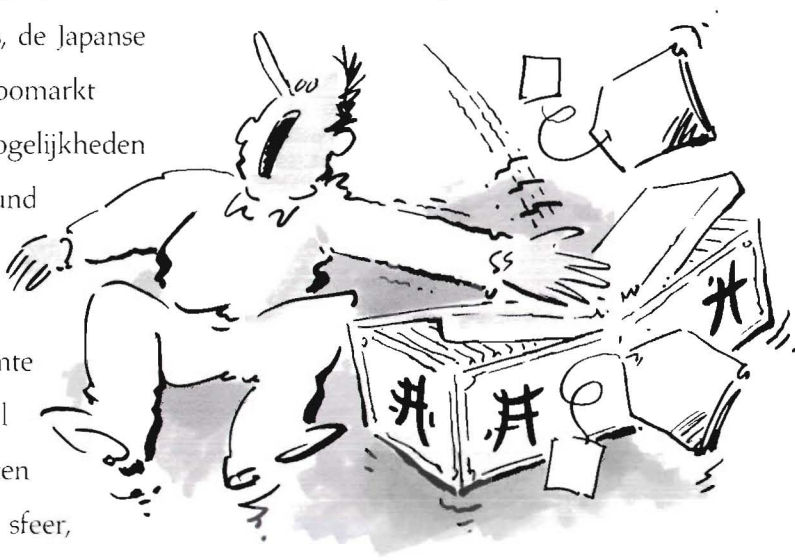
Econoom breekt Japanse theemarkt open.

Wie als econoom z'n draai heeft gevonden in een marketing/sales functie bij Unilever krijgt een wereld van mogelijkheden.

Hij breekt, als het nodig is, de Japanse theemarkt open of zet de shampoomarkt op z'n kop. Omdat hij al z'n mogelijkheden kan benutten, omdat hij all-round geworden is door een gedegen training-on-the-job.

Omdat z'n ambities de ruimte krijgen die alleen een multinational kan bieden. En omdat z'n talenten kunnen opbloeien in een open sfeer, waarin z'n initiatieven en ideeën alle kans krijgen, omdat hij niet belemmerd wordt door bureaucratie. Wilt u meer gedetailleerde informatie over de wereld van mogelijkheden

die Unilever biedt? Vraag dan de brochure "Perspectieven voor Academici bij Unilever" aan bij: Machteld van Zwieten,

tel. 010-2174232 of schrijf naar: Nederlandse Unilever Bedrijven B.V. (Sectie Management Development), Antwoordnummer 5004, 3000 VB ROTTERDAM.

Gigolo's op bestelling

**Bijna blote heren op wasmachines, gillende vrouwen bij Chippen-
dales-shows; er lijkt een markt te zijn voor de exploitatie van de man-
nelijke seksualiteit. Een voorbeeld daarvan is de (welgestelde) vrouw
die betaalt voor de gunsten van de man, de gigolo. Escortbureaus
met welluidende namen als Apollo en Do it-dating schieten als pad-
destoelen uit de grond. Om onze, en natuurlijk ook jouw nieuwsgierigheid te bevredigen, sprak Rostra met René, een mannelijke
hoer van het eerste uur.**

Marian Vleerlaag

In de landelijke dagbladen verschijnen steeds vaker advertenties van escortbureaus met mannelijk schoon in de aanbieding. Ook individuele Casanova's presenteren zich op de bladzijden met zoekertjes en speurders. Er is duidelijk sprake van een gestaag groeiend aanbod. Opvallend is echter dat deze markt, in tegenstelling tot de branche van vrouwelijke prostituées, nooit in kaart is gebracht. Het aantal werkzame gigolo's is onbekend. Zelfs het Nederlands Instituut voor Sociaal en Sexuologisch Onderzoek heeft nimmer de wereld der gigolo's verkend. Toch wint de mannelijke tegenhanger van de hoer langzaam maar zeker terrein.

STUUR MIJ MAAR EEN VENT

René is 49, atletisch gebouwd, academisch geschoold en hij heeft een hoge kaderfunctie. Al vijftien jaar werkt hij daarnaast als publieke man, momenteel voor bureau Apollo. Maar hij doet het niet vaker dan twee keer per week. "Het moet wel leuk blijven", stelt hij en bovendien hoeft hij er niet van te leven. "Dat is een verkeerd beeld dat men heeft. Vrouwen kunnen in hun onderhoud voorzien door middel van prostitutie, maar voor mannen is dat - althans in Nederland - heel moeilijk. Dat ligt niet aan het feit dat vrouwen minder behoefte hebben aan mannelijk gezelschap maar er is een geweldig hoge drempel. Deze wordt nu wel langzamerhand verlaagd, maar het is voor vrouwen nog steeds gênant om te zeggen: ik loop tegen de muur op met mijn seksualiteit, stuur mij maar een vent!"

DE AARD VAN HET WERK

Naast de hoge emotionele drempel zijn er echter nog twee redenen waarom mannen niet of moeilijk kunnen leven van de prostitutie. Ten eerste is het prijskaartje dat aan de adonis hangt vrij hoog. Dit houdt weer verband met de tweede reden: de aard van het werk. Verschillende klanten afwerken op een dag is fysiek nauwelijks haalbaar voor de mannelijke hoer. En vrouwen, legt René uit, willen de volledige behandeling. "Kijk, mannen kunnen voor een uurtje een kamertje induiken, er zijn maar heel weinig vrouwen die dat zo kunnen, met andere woorden, er gaat veel meer tijd in zitten. Al wil een vrouw uiteindelijk sex hebben, ze wil toch eerst een praatje en zachtjes versierd worden. Maar niet van: kom hier, de kleren uit, zo werkt het niet bij

vrouwen. En daar worden natuurlijk de tarieven aan aangepast. Deze tarieven lopen overigens sterk uiteen. Niet alleen in de solo-advertenties, ook bij de escortbureaus zijn ze onderling verschillend. Om een indicatie te geven: van f400,- per

Foto: Marian Vleerlaag

Genieten van de koopwaar

avond (inclusief dineetje) tot f300,- per uur. De gebruikersgroep bestaat dan ook merendeels uit welgestelde vrouwen. Vrouwen met een goede baan en dito positie, die geen tijd en zin hebben om een relatie te beginnen. Maar ook de vrouw van de beter gesitueerde zakenman, die wel eens wat anders wil. "Omdat er wel wat lef voor nodig is, is het toch de wat zelf-standige vrouw die de gigolo bestelt", aldus René. Hij heeft naast wisselende afspraken ook een vaste klantenkring, vrouwen die steeds weer terugkomen. Zelfs in de keuze van een gigolo blijven

veel vrouwen monogaam. "Dat is nou het voordeel van mannenprostitutie. Als het een vrouw bevalt dan heeft ze niet zo'n behoefte aan variatie, althans niet zo erg. Het is geen kwestie van verliefdheid, maar dan weten ze wat ze krijgen. Terwijl mannen heel erg polygaam zijn, vooral in de prostitutie. Ieder keer iets anders, andere kop, dan een blonde, dan een zwarte, dan eentje met grote borsten. Ja daar zit heel veel verschil in."

DE KICK VAN HET KOPEN

Het taboe rond de gigolo lijkt langzaam te verdwijnen maar toch is er soms meer aanbod dan vraag. Door de hoge emotionele en financiële drempel wordt de afzetmarkt beperkt en de escortbureaus hebben te maken met geduchte concurrentie van de individuele ondernemers. Mannen die als gigolo aan de slag willen zijn er in overvloed. Ook René is zeer tevreden met zijn 'werk'. "Ik hou ervan nieuwe mensen te ontmoeten. Je wordt gekocht voor de sex en dat is eerlijk gezegd ook een beetje de kick ervan."

Om als man zijnde het pad der betaalde liefde te betreden, moet je echter heel wat in je mars hebben. De selectieprocedure, van het bureau waar René voor werkt, is streng. "Mannen die een keer gratis willen wippen en nog geld toe krijgen, vallen gelijk af. Het moet voor die mannen geen uitlaatklep zijn. Daarnaast is het goed kunnen communiceren van levensbelang in dit vak. Een belangrijk deel van het werk is immers het sociaal gebeuren. Natuurlijk wordt er ook op gelet of iemand fysiek in orde is. Dat betekent: kleeft je maar gewoon uit. De laatste en belangrijkste factor is de sex, je moet het waar kunnen maken. Dat kunnen ze bij de selectie niet controleren. Maar dat hoor je snel genoeg via de klantenkring."

De in 1839 geboren Nicolaas Gerard (Klaas) Pierson stamt uit een welgestelde koopmansfamilie. Zijn vader J.L.G. Pierson, bijgenaamd de 'godzalige glazenmaker', drijft een handelszaak in venster- en spiegelglas terwijl hij 's middags als commissionair in effecten werkzaam is op de Amsterdamse Beurs. Hij zet zich in voor de organisatie van het beurswezen in Amsterdam en is één van de ondertekenaars van de ont-werpstatuten van het "Algemeen Beurscomité voor Publieke Fondsen". Vader Gregory heeft een grote invloed op zijn jongste zoon, hij wijst zontje Klaas er met klem op dat een goed zakenman een gedegen kennis van de effectenhandel moet bezitten. Het karakter en de levenswijze van de degelijke, bescheiden en gelovige pa Pierson drukken een onuit-wisbaar stempel op Klaas. Deze deelt echter niet de voorliefde van zijn vader voor de effectenwereld en wil net als zijn oudere broertjes Lard (Allard) en Hein (Hendrik) predikant worden. Klaasje gaat naar de Franse school in Amsterdam en vervolgt zijn opleiding aan een Engelse school in Brussel, waar hij een grondige talenkennis opdoet.

'SCIENCE À REFAIRE'

Op vijftienjarige leeftijd ziet hij af van het voornemen predikant-zending te worden en gaat hij bij een commissionairskantoor werken; tegelijkertijd volgt hij een opleiding aan de handelsschool van Sarphati. Om deze studie af te ronden vertrekt hij naar Engeland en Amerika om zich daar te verdiepen in de katoenhandel. Verder doet hij in de VS onderzoek naar de slavernij en het bankwezen van Louisiana. Terug in het kikkerlandje blijkt hij behoorlijk te zijn 'veramerikaniseerd' en voelt hij zich er misplaatst. Hij assisteert zijn vader in de glaszaak en begint met het drijven van katoenhandel. In 1861, besluit Pierson zijn kennis van en relaties in de (Amerikaanse) katoenhandel te exploiteren. Daartoe richt hij samen met reder H.B. Wiardi Beckman de handelsonderneming in katoen en koloniale waren: 'Beckman & Pierson' op. De stagnatie in de katoenhandel ten gevolge van de Amerikaanse burgeroorlog heeft niet al te veel invloed op de resultaten, de zaken lopen redelijk. In dezelfde tijd krijgt hij vlinders in z'n buik van commissionairsochters Cateau Waller. Ondanks dat deze liefde aanvankelijk niet door haar wordt beantwoord, trouwt het paar in 1862.

Naast zijn betrekking in het zakenleven heeft de jonge Pierson oog voor de economische wetenschap. In het kader hier-

N.G. Pierson: grondlegger

Deze maand is het al weer een jaar geleden dat de prof.mr. N.G. Piersonbibliotheek zijn deuren voor het voornamelijk economische publiek opende. Waarom werd dit paradijs voor economische boekenwormen in het driehoekige gebouw op het Roeterseiland gedoopt tot 'Prof.mr. N.G. Piersonbibliotheek'? Een indrukwekkende levensloop van een autodidactische jong-liberalistisch econoom, die het bracht tot premier en wordt gezien als de belangrijkste econoom van Nederland tijdens de negentiende eeuw.

Robbertjan Roet

van richt hij (ook) in 1861 de 'Staathuishoudkundige Vereeniging' te Amsterdam op. Net als Samuel van Houten, waar hij door deze vereniging bevriend mee raakt, profileert Pierson zich als een progressieve jong-liberaal. De jonge economen vinden elkaar in hun verzet tegen de 'praktische' staathuishoudkunde en tevens delen ze een drang tot vernieuwing op maatschappelijk gebied. De economie is voor Pierson een 'science à refaire'. Hij verdiept zich dan ook een behoorlijk deel van zijn vrije tijd in de theoretische kant van de economische wetenschap. Voor de

GEEN IVOREN TOREN

Ondanks deze grote belangstelling voor de economische wetenschap gedraagt hij zich niet als een boekenwurm die zich opsluit in een ivoren toren van kamergeleerdheid. Hij is er de man niet naar om zijn wetenschappelijke kennis voor zichzelf te bewaren.

Veel succes oogst hij in 1863 met zijn knap geschreven brochure over *De toekomst van De Nederlandsche Bank*. Pierson concludeert hierin dat uit oogpunt van algemeen belang bij bankbiljettenuitgifte een monopolie van de circulatiebank noodzakelijk is en ondersteunt het betreffende wetsvoorstel. Dankzij de door deze publicatie verworven reputatie wordt Pierson op 19 januari 1865 samen met ene Ch.M. Fraissinet hoofddirecteur van de op dezelfde dag opgerichte Surinaamsche Bank. Enkele maanden later richt hij de Surinaamsche Immigratie Maatschappij en de Kas-Vereeniging op. Het vernieuwende aan deze laatste instelling is dat rente aan rekeninghouders wordt uitgekeerd opdat het opgepotte kasgeld produktiever in het geldverkeer kan circuleren. Tussen neus en lippen door behaalt Pierson een onderwijsbevoegdheid want hij is intussen ook staathuishoudkunde en statistiek aan de hoofdstedelijke Handelsschool gaan doceren. Een saillant detail is dat hij de examinerator in kennis overtreft. Pierson blijkt over uitstekende didactische kwaliteiten te beschikken: hij boeide de leerlingen, die hem op handen droegen, vanaf de eerste les. Voor *De Economist*, waar hij later voorzitter van de redactieraad wordt, volgt hij enkele jaren als kroniekschrijver van het bankwezen de financiële ontwikkelingen in de wereld op de voet.

HINKENDE STANDAARD

Als Pierson negentwintig jaar oud is wordt hij op voorstel van bankpresident W.C.

Prof.mr. N. G. Pierson

Franse school van Say en Bastiat heeft hij weinig goede woorden over. Meer in zijn lijn ligt het gedachtengoed van de Engelse klassieke economen Smith, Ricardo en Mill. Hij vindt dat de grondslagen van de economische wetenschap nodig moeten worden vernieuwd. In enkele artikelen doet hij hier een poging toe. Zijn kritiek op de bestaande inzichten is daarbij niet mals, menig vooraanstaand Nederlands econoom moet het ontgelden.

Nederlandse economie

Mees voorgedragen als kandidaat voor een vrijkomende functie in de directie van De Nederlandsche Bank. Door zijn liberale progressiviteit wordt hij in de algemene aandeelhoudersvergadering nipt gekozen voor de directeursplaats. Pierson legt zijn functies van directeur van de Surinaamse Bank en leraar economie neer. Ook zegt hij een aangeboden lidmaatschap van de Provinciale Staten af. Veel aandacht besteedt hij aan de in de jaren zeventig van de vorige eeuw brandende kwestie van de munthervorming. Hij pleit voor het invoeren van de *Gouden standaard*. Hij is ervan overtuigd dat de zilveren standaard tot een onvaste en zelfs depreciërende waarde van het ruilmiddel leidt. Ondanks dat de gouden standaard in omringende landen al is ingevoerd, wordt het betreffende wetsvoorstel tot teleurstelling van Pierson verworpen. Een jaar later voert de overheid het gouden tientje in en komt er een verbod op vrije aanmuntning van zilver. Omdat naast de gouden standpenning zilvergeld als wettig betaalmiddel in zwang blijft, wordt deze bimetalieke constructie ook wel de *hin-kende standaard* genoemd.

GRENSNUTTHEORIE

In 1877 wordt het 'Athenaeum Illustre' omgedoopt tot Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam. Ondanks dat Pierson zelf nooit universitair onderwijs genoten heeft wordt hij in datzelfde jaar hoogleraar in de staathuishoudkunde aan genoemde alma mater. Zijn aanzienlijke diensten aan de (economische) wetenschap waren echter twee jaar eerder door de Leidse universiteit met een eredoctoraat in de rechten beloond. In de oratie "Een terugblik op de geschiedenis der Staathuishoudkunde sedert Adam Smith" aanvaardt de autodidakt zijn leeropdracht aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Hij ijvert voor een betere beoefening van de statistiek in Nederland. Door zijn initiërende optreden worden enkele instellingen, waaronder het Centraal Bureau voor de Statistiek in 1899, op dit gebied opgericht. Met name door zijn alom geprezen *Leerboek der Staathuishoudkunde* heeft Pierson een grote invloed op het economisch beleid en het economische denken in Nederland. Zijn economisch denken is een overgang van de klassieke economie en de nieuwe denkbeelden van de *grensnutschool*, waartoe onder andere Jevons, Menger, Böhm-Bawerk en Marshall behoren. Pierson pleit wat be-

treft de economische orde voor een vrije ruilverkeershuishouding. Hij vindt dat deze slechts in geringe mate door de overheid bijgestuurd dient te worden.

SOCIALE PROBLEMEN

In december 1884 volgt de 45-jarige Pierson de zojuist overleden president van DNB, W.C. Mees, op. Om zich helemaal aan het presidentschap te kunnen wijden, legt hij zijn functie als hoogleraar neer. Pierson blijft zich nog wel bezighouden met veel andere zaken als bijvoorbeeld de sociale problemen in die tijd. In een lezing getiteld "De sociale quaestie", die ook als brochure uitgegeven wordt, bestrijdt hij het socialisme. Hij vindt dat werknemers een aandeel moeten krijgen in een stijgende winst en dat er een leerplichtwet en een wet tegen overmatige arbeid door jeugdigen en vrouwen moet komen. Pierson is niet tegen een regeling van de arbeidsduur, een minimumloon vindt de liberaal echter wel bezwaarlijk. Tevens vindt hij dat de kieswet, net als in Engeland, hervormd moet worden omdat de Tweede Kamer het volk niet voldoende zou vertegenwoordigen.

TOCH DE POLITIEK IN

In 1891 accepteert de veelgeprezen Pierson de post van minister van Financiën. Voor deze functie was hij vanwege zijn deskundigheid betreffende belastinghervormingen maar liefst vijf keer eerder gevraagd, in het liberale kabinet Van Tienhoven-Tak van Poortvliet zag hij pas voldoende mogelijkheid voor het bedrijven van vooruitstrevende liberale politiek. In 1892 en 1893 voert hij respectievelijk een vermogens- en een bedrijfsbelasting in. Hiermee wordt de weg geopend voor de invoering van een algemene rijksinkomstenbelasting een twintigtal jaren later. Het kabinet komt in 1894 voortijdig ten val en het conservatief-liberale kabinet Roëll-Van Houten neemt het roer over. Bij de eerstvolgende verkiezingen winnen de progressief-liberalen echter terrein zodat Pierson een kabinet kan formeren. Zelf neemt hij weer de post Financiën voor zijn rekening. Tijdens het kabinet Pierson (1897-1901), dat vanwege de hervormende sociale wetgeving 'het kabinet der sociale rechtvaardigheid' genoemd wordt, komen onder andere de volgende sociale wetten tot stand: de Leerplichtwet, de Ongevallenwet, diverse kindervetten, de Gezond-

heidswet en de Woningwet. Zelf vindt de gematigd vooruitstrevende Pierson, die geen voorstander van een vergaande staatsinterventie is, achteraf dat zijn kabinet wat te veel naar links heeft gekeken. Hij geeft dan ook de voorkeur aan particulier initiatief boven overheidsbemoeienis.

"The world will
class you with
Adam Smith..."

GOUDEN GREEP

Op 24 december 1909 overlijdt Pierson. In een laatste brief aan Pierson schrijft Alfred Marshall de zeer lovende woorden: "the world will class you with Adam Smith, the thinker, the patriot, the cosmopolitan, and Turgot the statesman-economist". Het is dan ook zeer terecht dat het mr. N.G. Piersonfonds, dat ter ere van zijn zeventigste verjaardag werd opgericht nog steeds bestaat en door het geregeld uitreiken van de gelijknamige penning de economische wetenschap uit zijn naam bevordert. Het was letterlijk en figuurlijk een *gouden greep* van het toenmalige faculteitsbestuur om de faculteitsbibliotheek in het nieuwe gebouw naar deze grote Econoom, Bankier en Staatsman te noemen. De Nederlandsche Bank heeft namelijk een donatie voor de inrichting gedaan. Veel eer doet de bibliotheek haar naamgever echter niet aan want ze heeft verzuimd de door C.A. Verrijn Stuart verzamelde artikelen van Pierson in haar collectie op te nemen. Geïnteresseerden vinden ze in de UB. Binnenkort wordt op De Nederlandsche Bank een, door emeritus-hoogleraar prof.dr. P. Hennipman voorgesteld, omvangrijk onderzoek naar de bronnenpublicatie van Pierson afgerond. Deze uitgave van zo'n 1500 brieven van en aan Pierson beoogt een ge-nuanceerd beeld te scheppen van deze veelzijdige econoom en staatsman. Helaas heeft onze centrale bankier zeer interessante brieven van Pierson aan o.a. Marshall niet kunnen achterhalen.

Bronnen:

Dissertatie J.G.S.J. van Maarseveen, *Nicolaas Gerard Pierson: Handelsman, Econoom en Bankier, eerste periode 1839-1877*, Rotterdam 1981.

Dr. J.G.S.J. van Maarseveen e.a., *Briefwisseling van Nicolaas Gerard Pierson 1839-1909, deel I 1851-1884*, De Nederlandsche Bank, Amsterdam 1990.

**Achteraf ligt de oplossing
altijd voor de hand.
Waar zou die nu liggen?**

“Staat opeens die assistent-accountant naast me. Pas afgestudeerd. Grote vraagtekens in z'n ogen. Er zijn allemaal reserveringen die hij nergens kan terugvinden. *'Klopt,'* zeg ik, *'dat doen ze hier iets anders dan jij het op de universiteit hebt geleerd.'*”

Het verschil tussen theorie en praktijk. Dan merk ik toch ineens hoeveel ik eigenlijk geleerd heb in die paar jaar na de HEAO. Hoeveel vragen voor mij al lang geen vragen meer zijn.

Hoewel... m'n mentor zei laatst: *'Ik denk dat jij toe bent aan een heel nieuw probleem: je krijgt een assistent.'* Vandaar dus.

Gelukkig is het een prima vent. Maar hoe leg ik 'm in hemelsnaam uit waarom iets bij deze cliënt zus gebeurt, en bij de ander zo? Of waarom 'het boekje' niet altijd de oplossing biedt? Dat lijkt zo eenvoudig. Maar voorlopig heb ik er m'n handen vol aan.

En ondertussen ook nog ervoor zorgen dat alles op tijd af is. Dat er tijdig overlegd wordt. Dat de cliënt een goed advies krijgt. Gek word ik er soms van.

M'n mentor lacht erom: *'Dat noemen wij nou 'managing the people'.'*”

Oké. I'll manage!”

Accountants & Consultants

De Top. Het sleutelwoord voor een selecte groep HEAO'ers en bedrijfseconomen die bij KPMG Accountants & Consultants werken aan hun carrière. Managing the client, managing the business, managing the people. En tenslotte: managing yourself.

Ondernemers dus, die binnen tien jaar tot de absolute top van de internationale financiële dienstverlening behoren.

Geïnteresseerd? Informeer dan bij Bureau Werving & Selectie, Burgemeester Rijnderslaan 10, 1185 MC Amstelveen, telefoon 020 - 656 71 62.

Ik beschouw werken en studeren als een joint venture.

Met de combinatie van werken en studeren bij Deloitte & Touche geeft u zichzelf de beste kansen voor een geslaagde carrière. Uw kennis en ons boeiende werkterrein staan daarvoor garant.

Afstuderende bedrijfseconomen m/v

Deloitte & Touche behoort tot één van de grotere organisaties voor financieel-zakelijke dienstverlening in Nederland en is mondiaal aangesloten bij Deloitte Touche Tohmatsu International. Vanuit vestigingen verspreid door het gehele land werken accountants, belastingadviseurs en management consultants samen voor een zeer breed en gevarieerd cliëntenpakket. Zowel op nationaal als op internationaal niveau.

Onze groei en omvang zijn mede een gevolg van onze andere manier van werken. Markt- en cliëntgericht, met korte communicatielijnen en een informele en collegiale werksfeer.

Meer informatie over onze filosofie en uw carrièreperspectieven vindt u in onze brochure die u per telefoon of brief kunt aanvragen bij: Deloitte & Touche, afd. personeelszaken, mw. mr. B.G. Tanis, Postbus 58110, 1040 HC Amsterdam. Telefoon 020 - 6061100.

De andere manier van werken

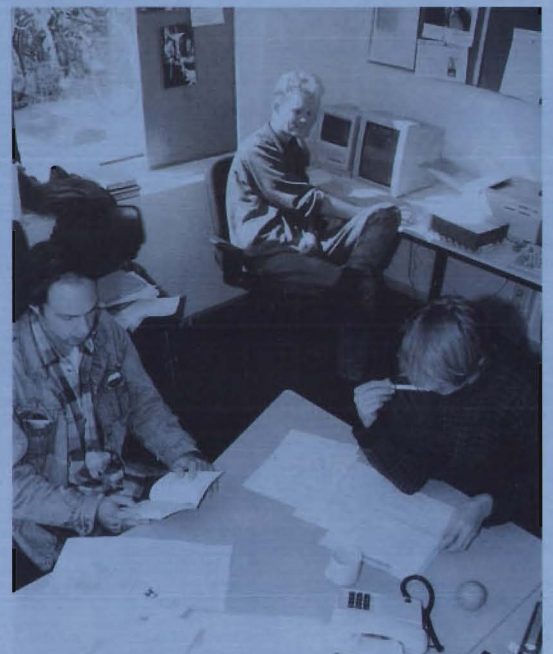
Deloitte &
Touche

Rostra zoekt enthousiaste redacteuren:

verwacht wordt dat je actief meedenkt, een redelijke schrijfvaardigheid hebt, interviews afneemt en artikelen schrijft, of dat je 'de Apple' met vaardige hand hanteert en zin hebt om het blad mede vorm te geven. Geïnteresseerd?

Stuur een artikel of een sollicitatiebrief of kom eens langs op kamer 0.05 (E3) of bel. 525.4297.

Het lijkt zo een slag slaan

Sinds het midden van de negentiende eeuw herkennen economen het verschijnsel van het 'rijzen en dalen' van prijzen en van de 'economische bedrijvigheid' in de tijd. Het aantal theorieën dat sindsdien over 'het economisch getij' of de conjunctuur is opgesteld overtreft het aantal niet-uitgekomen voorspellingen over haar verloop - misschien. Bij wijze van aankondiging van het specialisatievak *Geschiedenis van de Conjunctuurtheorie in het derde trimester vertel ik het verhaal van De Wolff versus Tinbergen.*

dr. F. Kalshoven

Sam de Wolff en Jan Tinbergen zijn in het interbellum lid van de Sociaal Democratische Arbeiders Partij (SDAP): beiden zijn uitgesproken socialistische economen, en zij houden zich allebei bezig met het vraagstuk van de conjunctuur. Maar hiermee houden de overeenkomsten wel op. De theoretische en politieke wortels van De Wolff liggen in het vooroorlogse, wanneer hij met onder meer J. Saks en Anton Pannekoek het 'Nederlandse-Stijl-marxisme' vormgeeft en politiek stelling neemt in de 'revolutionaire' Sociaal Democratische Partij. Tinbergen is van een andere generatie. Ten tijde van de discussie met De Wolff in 1929 - naar aanleiding van het verschijnen van diens *Het Economisch Getij, bijdrage tot de verklaring van het conjunctuurverschijnsel* in het voorjaar van 1929 - houdt Tinbergen zich nog maar enkele jaren bezig met economie. Omdat hij zich 'nuttig wil maken voor de arbeidende klasse' schrijft de natuurkundige Tinbergen, hierin gestimuleerd door zijn promotor Paul Ehrenfest, zijn proefschrift over *Minimumproblemen in de natuurkunde en de economie* (1929). Terwijl Tinbergen voor wat betreft zijn onderzoek direct aansluiting zoekt bij de 'officiële' economie - dat wil zeggen: de neoklassieke -, blijft De Wolff zich marxistisch econoom noemen.

CONFRONTATIE

In 1929 vindt de confrontatie plaats tussen de oude, marxistische generatie socialistische economen en de nieuwe, de 'neoklassieke'. Dat deze confrontatie een hilarische kant heeft wordt veroorzaakt door het tijdstip waarop De Wolffs *Het Economisch Getij* verschijnt. Op een viertal plaatsen in zijn boek voorspelt De Wolff dat er in het najaar van 1929 een financiële crisis zal uitbreken in de Verenigde Staten, een crisis die de voorbode is van een omslag in de conjunctuur. Terwijl de recensies van onder anderen Tinbergen geschreven en wel bij de drukker liggen breekt er dat najaar inderdaad een financiële crisis uit: de Wall Street Crash. De recensies verschijnen in de maanden daarna. Als de financiële crisis in de VS haar invloed doet voelen op de werkloosheid stelt bijvoorbeeld Nederbragt dat "de zaak der heusche crisissen ons wat wankel schijnt te staan". Nederbragt heeft zo zijn eigen opvatting over het conjunctuurverschijnsel: "Regelmaat in het economisch leven bevremdt hem niet, die gelooft, dat God het geheele leven, ook het menselijk leven, ook 's mensen economisch leven, in zijn hand heeft en bestiert". Dit is wat je noemt een 'exogene' conjunctuurverklaring.

In zijn recensie van De Wolffs boek volstaat Tinbergen met op te merken dat "enige nadere uitleg [van de voorspelling] ons niet overbodig [zou] lijken. Anders lijkt het zo een slag slaan". In zijn replieken op de - overwegend negatieve - recensies maakt De Wolff dankbaar gebruik van het uitkomen van zijn voorspelling.

GRAFREDE

Zo stelt De Wolff tegenover Van Gelderen, een voormalig marxist die in zijn bespreking van De Wolff's boek een grafrede houdt voor het marxisme: "ik verkies de belemmering van den blik, die tot resul-

Jan Tinbergen

taten voert, boven het open oog, dat een man als Van Gelderen twee maanden voor het uitbreken der wereldcrisis nog niet in staat stelde, haar nadering te zien".

De discussie, die in 1932 wordt voortgezet in *De Sociaal-Democrant*, heeft ook een serieuze kant. We vinden er elementen die de hele geschiedenis van de conjunctuurtheorie door een rol blijven spelen. Dit begint op het niveau van de waarneming: Wat is de relevante grootte voor het conjunctuurverloop? Zijn dit de prijzen, is het de produktie of misschien 'de economische bedrijvigheid? En welke grootte ook

gekozen wordt: hoe meten we die? Wat leert ons, bij voorbeeld, een (prijs-)indexcijfer? Er rijzen, ten tweede, vragen op het niveau van de theorie: wat verklaart het verloop van bij voorbeeld de produktie? Is dit zoals De Wolff meende een gevolg van het concentreren van investeringen in de baisse? Wordt de conjunctuur verklaard door exogene grootheden, zoals Nederbragt's hand van God, of is zij de noodzakelijke consequentie van de kapitalistische economische orde? En hoe moeten we een theorie vormgeven opdat daarmee voorspellingen gedaan kunnen worden? En tenslotte zijn er de vragen die verband houden met de economische politiek. Is het verloop van de conjunctuur beïnvloedbaar? En zo ja, is dit wenselijk?

EEN UITDAGING

Deze en dergelijke vragen worden door De Wolff en Tinbergen op een verschillende manier beantwoord. En niet alleen door hen. Het voortdurende (internationale) debat over de conjunctuurtheorie wordt gevoerd door nieuwe empirische gegevens, ontwikkelingen in de kanstheorie en de econometrie, de toepassing van natuurkundige analogieën en veranderende economisch-theoretische inzichten. Het is, kortom, een geschiedenis met haken en ogen, met voetangels en met klemmen. Een uitdaging dus.

Literatuur:

Marcel Boumans, *A case of limited physics transfer; Jan Tinbergen's resources for re-shaping economics*, Amsterdam: Thesis, 1992.

Frank Kalshoven, *Over marxistische economie in Nederland, 1883-1939*, Amsterdam: Thesis & Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 1993.

Frank Kalshoven is op 22 maart gepromoveerd als AIO bij de vakgroep macro-economie.

EVALUEREN

In de faculteitsraad van 22 februari is gesproken over het evalueren van onderwijs. Verrassend genoeg waren studenten en docenten het eens over dit vroeger hekele punt. De faculteitsraad vindt dat evaluaties een goed middel zijn om knelpunten in het onderwijs te signaleren, en om het onderwijs te verbeteren.

Veel docenten vinden Uvalon (het nieuwe schriftelijke evaluatiesysteem van de universiteit) niet geschikt, maar zolang er nog geen alternatief is, is het volgens de Age en de NOBAS een goede basis. Mondelinge evaluaties zijn natuurlijk altijd te prefereren boven schriftelijke, maar misschien is het een goed idee om mondelinge evaluaties als 'tweede fase' te gebruiken. Daarmee bedoelen we dat als de schriftelijke evaluatie het signaal geeft dat er iets niet helemaal lekker loopt bij een vak er een mondelinge evaluatie volgt. In deze tweede fase wordt door middel van een dialoog tussen studenten en docent gezocht naar oorzaken en oplossingen.

OPENBAARHEID

Ten aanzien van de openbaarheid van de evaluatieresultaten is afgesproken in de faculteitsraad, dat er geen zwaarwegende redenen zijn om de uitkomsten van de evaluaties niet openbaar maken. De docenten zullen altijd als eerste de evaluatie onder ogen krijgen, en hierop kunnen reageren. Daarna zijn de uitslagen, tezamen met de reacties, in principe openbaar. De medezeggenschapscommissie moet hier nog een advies over geven, maar dit lijkt een formaliteit. De Age en de NOBAS hechten waarde aan deze openbaarheid om enerzijds studenten te laten zien dat er wat met de door hun ingevulde formulieren gebeurt, en anderzijds omdat dit de manier is om evaluaties uit de 'functionerings sfeer' te halen.

Een vak dat negatief geëvalueerd is wordt de daaropvolgende collegieronde weer geëvalueerd om te kijken of de voorgestelde verbeteringen effect hebben gehad. Vakken die goed uit de evaluatie komen kunnen in principe minder vaak beoordeeld worden.

TOPFACULTEIT

Evaluaties kunnen een waardevolle bijdrage leveren in het streven van de faculteit om een topfaculteit te worden. De faculteit moet dan inderdaad de uitkomsten van evaluaties ter harte nemen en proberen samen met de docenten knelpunten in het onderwijs weg te nemen. Hierdoor kunnen evaluaties gemeengoed worden, in welke vorm dan ook (Uvalon, mondeling of volgens eigen systeem). Want een topfaculteit worden we niet alleen door goed onderzoek, maar zeker ook door het beste onderwijs!

Miranda Schoutsen & Erik Slot.

FAC Nieuws

Deze pagina's vallen niet onder de verantwoordelijkheid van Rostra. De verenigingen schrijven. Rostra verzorgt de lay-out.

EEFA

E.E.F.A.- CONGRES, EEN NIEUWE KIJK OP ORGANISEREN

Op dinsdag 25 mei 1993 organiseert de E.E.F.A. een congres rond het thema 'Een nieuwe kijk op organiseren'. Dit doet zij in samenwerking met haar associatie Linking Pin, die actief is op het gebied van de organisatiekunde.

Organisaties moeten tegenwoordig opereren in een turbulente omgeving. De opkomst van informatietechnologieën, internationalisering en emancipatie van werknemers zijn slechts een paar van de ontwikkelingen die managers en organisatiekundigen nachtmerries bezorgen. Het is een kwestie van levensbelang dat een organisatie zich voortdurend aan die veranderende omgeving aanpast.

Voorbeelden van aanpassings- en overlevingsstrategieën zijn centralisatie of decentralisatie, een bureaucratische of organische structuur aannemen, innovatie ('de lerende organisatie') of imitatie ('fast second'). Geen van allen zijn echter een eenvoudig of eenduidig antwoord op de vraag: wat is de ideale organisatie? Toch zal in het congres getracht worden om aan de hand van actuele ontwikkelingen en praktijkvoorbeelden een beeld te krijgen van de kwaliteiten van die 'ideale' organisatie. Diverse grote namen zullen over deze materie spreken en daarbij ook de praktijk in hun beschouwingen betrekken.

Aan dit groots opgezette congres zullen ca. 300 studenten en docenten en ca. 150 mensen uit het bedrijfsleven deelnemen. Aan het eind van de middag zal er een discussieronde plaatsvinden. Aan de hand van stellingen zal er gediscussieerd worden over zin en onzin binnen de organisatiekunde. Deelnemers aan deze ronde zijn o.a. prof.dr. W.L. Buitelaar, hoogleraar BOAV aan onze faculteit, dhr. W. Klaassen, concerndirecteur DSM en drs. Broekhuysen van A T Kearney.

Enkele gegevens:

Dagvoorzitter: mw prof.dr. J.P. Bahlmann, hoogleraar organisatiekunde Erasmus Universiteit Rotterdam;

Sprekers: drs. J.W. Ganzevoort, voorzitter KPMG Klynveld Management Consultants; ir. L. Hoebeke, Institute for Organizational Development, Leuven; jhr.mr. A.A. Loudon, voorzitter Raad van Bestuur Akzo; dhr. R.J.M. Pajjens, oud-directeur NEDAP

dhr. F. Rottenberg, voorzitter Partij van de Arbeid; mr. A. Ruys, Senior Regional Manager Foods North Europe Region Unilever.

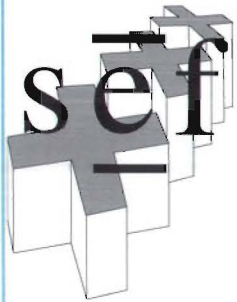
Locatie: Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam.

Datum: dinsdag 25 mei 1993.

Kosten: f20,- voor studenten, f50,- voor docenten.

Dit is inclusief koffie, thee, lunch in Artis, borrel, reader, congresboek en -koffer. Voor E.E.F.A.-begunstigers geldt een aantrekkelijke korting.

Inlichtingen en inschrijving: E.E.F.A., kamer 1.28, tel. 020 - 525.4361.

BESTE ROSTRA-LEZERS,

Wanneer deze Rostra uitkomt zitten we midden in de tentamenperiode en zijn velen aan de studie. Toch nog even aandacht voor het volgende: zoals iedereen heeft kunnen vernemen is de eerste SEF/FEE almanak begin februari gepresenteerd. Deze almanak is voor een bedrag van f2,50 bij de SEF verkrijgbaar.

De almanak bevat informatie over de vakgroepen en bevat een groot aantal foto's van eerstejaars FEE'ers. Het is de bedoeling om de almanak ieder jaar te laten groeien wat het aantal jaargangen studenten betreft. Op deze manier groeien we naar een boekwerk toe met alle studenten (van eerste tot en met laatstejaars) erin. Koop en lees 'm !!!

Een ander nieuwtje is dat de SEF volgend trimester (het derde) de organisatie van de "Kreet om de week" op zich neemt. Vroeger werden deze korte lezingen om de week georganiseerd door Erik Slot en Dido Scheringa (twee enthousiaste studenten van de Age). Omdat deze twee er geen tijd meer voor hadden en er geen opvolgers waren, is deze leuke activiteit van het toneel verdwenen. De SEF vindt dit jammer en heeft de organisatie opgepakt. Het is de bedoeling dat docenten en mensen uit het bedrijfsleven toelichting geven op onderwerpen uit de actualiteit. Er is gelegenheid tot het stellen van vragen en echte praktijkvoorbeelden komen aan de orde. De organisatie van de Kreet hoopt op actieve deelname van studenten. De Kreten worden op posters en folders aankondigt.

Verder is de SEF het tweede trimester aan het afronden en komen de boeken er al weer aan voor het derde. Wij raden alle studenten aan om, ondanks de rijen met wachtenden, het studiemateriaal aan te schaffen in de eerste twee weken zodat je niks misloopt. De eerste openingsdag is maandag 5 april.

Het ziet er naar uit dat er aan het grootste probleem van de SEF, het (werk)ruimtegebrek, een einde gaat komen. De SEF gaat verhuizen naar de begane grond. Dit is voor alle betrokkenen goed nieuws omdat de vele activiteiten van de SEF nu weer op een normale manier georganiseerd kunnen gaan worden.

Tot slot wil ik iedereen aanraden om volgend trimester deel te nemen aan één van de vele activiteiten die door het bloeiende verenigingsleven op de FEE georganiseerd worden. Dan rest mij nog iedereen succes te wensen met de tentamens.

Namens de SEF, Hugo Wentzel.

ROSTRA

ECONOMICA

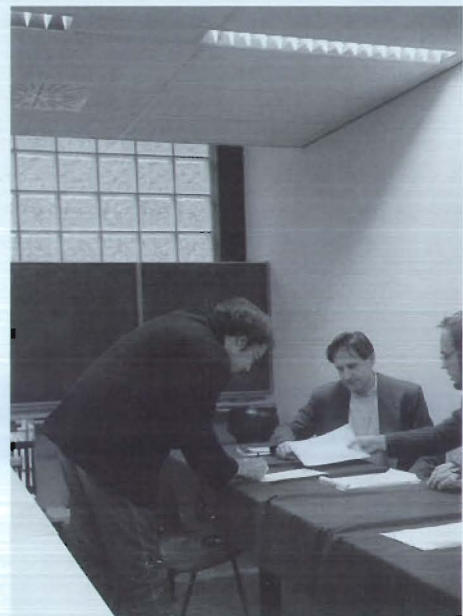
LAATSTE PERSOONLIJKE SPEECH

De bulluitreiking is sinds 29 januari weer een gebeurtenis waarvoor je zonder gêne je ouders, vrienden en kennissen kunt uitnodigen. De massale onpersoonlijke behandeling van de bijna exstudenten van de FEE is verleden tijd. In de nieuwe opzet is de buluitreiking per vakgroep geregeld. De studenten en hun aanhang worden met een algemeen praatje welkom geheten door de voorzitter van de vakgroep. Daarna worden de doctorandi in spé één voor één naar voren geroepen. En plein public krijgt hij/zij een toespraak van zijn/haar scriptiebegeleider. Afhankelijk van het karakter en de spreekvaardigheid van de scriptiebegeleider krijgt dit praatje een ludiek of wetenschappelijk karakter. Je zou als ex-student de onpersoonlijkheid van de FEE tijdens de afgelopen studiejaren bijna vergeten. Na de toespraak wordt onder de begeleiding van de flitslichten die dit moment vereeuwigen, de handtekening op de bul gezet. De ondertekening van de laatste bul is het sein om de zaal te verlaten en de vers-van-de-pers doctorandi en aanhang krijgen van de FEE een borrel aangeboden.

Afgestudeerden en personeel zijn zeer tevreden met de nieuwe persoonlijke benadering van deze plichtigheid. Daarnaast hebben studenten een nieuw criterium bij het zoeken van een perfecte scriptiebegeleider: hoe groot is de kans op een 'leuke' speech als afsluiter van mijn studie.

Margreth Hoek

In brief van prof.dr. A.G. Frank, hoogleraar Ontwikkelings-economie, aan de Voorzitter van de Vaste Commissie voor de Wetenschapsbeoefening, prof.dr. J.F. Kiviet:

".....You consistently fail to follow the VSNU 'performance' rating guidelines, perhaps because my performance according to these is over two times more than that of any other economist in the Netherlands and is much greater than that of all the other economists in our FEE combined."

(in kopie aan redactie).

Wat heb je aan mooie perspectieven als je niet je eigen richting kunt bepalen?

Je staat op het punt van afstuderen en denkt aan je carrière. Begrijpelijk. Dan kun je twee dingen doen. Je zoekt een bedrijf op en wacht op de dingen die komen gaan. Of je praat met de mensen van Moret Ernst & Young registeraccountants. Want om onze carrière-

policy draaien we niet heen: bedrijfseconomen met pit bepalen zelf hoe hun loopbaan zich ontwikkelt. In feite bepaal je je eigen weg naar de top. Meer weten? Bel de heer R.J. Ekkebus, tel. 010 - 4074368.

Praat 'ns met de mensen van Moret Ernst & Young.

 MORET ERNST & YOUNG

Een half jaar American Dream

Grenzeloos studeren

Amerika, het land van Spielbergs Indiana Jones, Allens Annie Hall, Mamets Glegarry Glen Ross en Lee's Malcolm X. Amerika, het land waar alles groter is: de huizen, de auto's, de kantoorgebouwen, de pretparken, de chipszakken, het overheidstekort, het leger, het drugsprobleem, de verschillen tussen arm en rijk. Amerika, het land van de dubbele moraal, de extreme tegenstelling, de 'American dream'. Een droom die het gebrek aan geschiedenis en traditie heeft opgevangen. Een collectieve droom die een maatschappij heeft voortgebracht van uitersten, van extreme welvaart en extreme armoede, van extreme kansen en extreme barrières. Alle stereotypen, alle vooroordelen, alle sterke verhalen over het land met de duizend en één mogelijkheden. Ze kloppen. Niets overdreven. Niets verzonnen. Het is allemaal waar.

TER ZAKE

Maar ter zake. Welke informatie kan ik verschaffen over studeren in Amerika, die niet in de eindeloze hoeveelheid brochures van de overigens ontzettend behulpzame medewerkster internationalisering (FEE, kamer 113) en het Bureau Buitenland te vinden is?

Allereerst is het nauwkeurig uitkiezen van een universiteit nog veel belangrijker dan je in eerste instantie denkt. Alhoewel ik vooraf door meerdere instanties gewaarschuwd was, is mij pas na een half jaar 'States' duidelijk geworden hoe groot de kwaliteitsverschillen tussen Amerikaanse universiteiten en tussen de verschillende faculteiten onderling zijn. Daarbij is het verschil tussen de Erasmus en de rest van Nederland te verwaarlozen! Laat je, in je niet te remmen drang om naar Amerika te komen, niet meesleuren naar één of andere derderangs 'college'. Neem uitgebreid de tijd om, aan de hand van zogenaamde 'rankings', een goede universiteit uit te zoeken. Het is toch jammer als een verblijf in Amerika tegenvalt omdat je eigenlijk ver onder je eigen niveau hebt moeten studeren. Ja, het klinkt wellicht vreemd in de oren, maar wij Amsterdamse economen zijn zo slecht nog niet opgeleid. Een aanvullende opmerking in dit verband; gaaf en bekend betekent in Amerika indirect ook vaak duur en onpersoonlijk. Er is echter een groot aantal goede, minder be-

In eerste instantie was het moeilijk te geloven, maar na een half jaar Amerika weet hij 't gewoonweg zeker: het is allemaal waar. Alle stereo-typen, alle vooroordelen, alle sterke verhalen over het land met de duizend en een mogelijkheden. Ze kloppen. Niets overdreven. Niets verzonnen. Pure werkelijkheid. Bas Verheijen vertelt over een semester studeren in Knoxville, Tennessee.

B. Verheijen

kende universiteiten te vinden die 'big bang for the buck' leveren (zie bijvoorbeeld lijst in Business Week oktober 1992). Gezellige, degelijke universiteiten, die zich momenteel omhoog werken in de rankings. De relatief goed geclassificeerde 'business school' van de 'University of Tennessee', waar ik afgelopen semester in het kader van een ISEP-uitwisseling (informatie bij Bureau Buitenland) heb gestudeerd, is in dit opzicht een absolute aanrader.

Ten tweede, en 'dit geldt wellicht alleen voor studenten die relatief ver in hun studie zijn, is het belangrijk om vakken te mogen volgen op 'graduate' niveau (te vergelijken met onze specialisatievakken). Ook al accepteren de meeste Amerikaanse universiteiten de Nederlandse propaedeutische niet, toch is het vaak mogelijk om te participeren in de 'graduate' opleiding. Referentie brieven van Nederlandse pro-

de meeste Amerikaanse universiteiten wordt vereist ligt lager dan je denkt. Tevens, je pakt de draad van 6-VWO sneller op dan je zou verwachten en je bent sowieso beter dan die duizenden Aziaten die in Amerika studeren. Een aanrader in dit verband is om een paar dagen te oefenen voordat je de TOEFL test, de verplichte test om je Engelse talenkennis te meten, gaat maken. Scheelt in de meeste gevallen meer dan vijftig punten. Oefenboekjes zijn op te vragen bij het TOEFL-taleninstituut (meer informatie bij Bureau Buitenland).

Café-RETORIEK

Oh ja, nog even dit. Je vraagt je wellicht af (als je al niet naar een ander artikel 'gezap' bent): vanwaar die koude grond filosofie over de Amerikaanse cultuur aan het begin van dit stuk? Vanwaar die eindeloze café-retoriek? Het antwoord is eenvoudig. Omdat ook voor mij geldt, net zoals voor deze meeste anderen die voor mij in deze gave-studenten-in-den-verre-reeks geschreven hebben, dat het culturele aspect van mijn half jaartje buitenland zo ontzettend veel belangrijker is geweest dan het academische aspect. Omdat ook volgens mij geldt dat je naar Amerika toe moet, om het land te kunnen begrijpen. Omdat ook volgens mij geldt dat tv kijken en de

krant lezen niet genoeg is. Omdat ik eigenlijk alleen maar wilde duidelijk maken dat het cliché waar blijkt te zijn: wat is het toch leerzaam en rete interessant om een tijdje in een andere cultuur te leven.

Bas Verheijen is zesdejaars economiestudent.

Cowboy Bas in Tennessee

fessoren en een telefoontje van de faculteit spelen hierbij een belangrijke rol. Het is van het grootste belang hier tijdig bij stil te staan, zodat afspraken met docenten kunnen worden gemaakt en referenties kunnen worden meegenomen.

Tenslotte, laat je niet door onzekerheid over je Engelse spreekvaardigheid weerhouden om naar Amerika te gaan. Het minimum aan Engelse talenkennis dat op

Aktie Strohalm

De mensheid heeft vele samenlevingsvormen gekend, maar geen ervan is zo agressief en expansief geweest als het westerse kapitalisme. Elke kleinschaligheid is uitgebannen ten bate van de efficiency. In deze wereld geldt slechts: winstmaken of sterven. Voorbeelden van deze realiteit schijnen vooral nu, tijdens de Europese integratie, de krantenkoppen te sieren: KLM zoekt partners, Nedcar is deel van Mitsubishi geworden, Fokker is overgenomen door DASA. Uitbreiden is geen kwestie van willen, maar van overleven. Dit systeem kan niet humaan genoemd worden om maar niet te spreken van de natuurvervuiling die het heeft veroorzaakt.

Er zijn genoeg milieugroeperingen in alle landen ontstaan met ieder hun eigen ideeën hoe die vervuiling aan te pakken. Niemand zit daarom op nog een nieuwe 'sekte' met flower power gedachten te wachten. De meeste van deze groepen houden er namelijk nogal naïeve gedachten op na omtrent de veranderingen die in de maatschappelijke structuur moeten worden doorgevoerd. Van Arkel (Strohalm-er) vraagt zich echter terecht af, of het niet getuigt van beperkt begrip het kapitalisme duurzaam te veranderen in een vorm, die gebaseerd is op zuiver ideologische overeenstemming. De geschiedenis leert dat er immers altijd een machtsvacuüm zal ontstaan wanneer een gemeenschap steunt op een dergelijke ideologie. In Oost-Europa onttaarde het communisme in een dictatuur, die uiteindelijk is verdrongen door de efficiëntere vrije markteconomie. Wat moet gebeuren is duidelijk: er moet gezocht worden naar een economisch systeem waarin eigen belang en algemeen belang elkaar versterken, zoals een bokser en zijn bokshandschoen.

DE ROL VAN DE RENTE

Vele oorzaken zijn al gezocht voor de armoede in grote delen van de wereld. Mensonterende droogte (of andere klimatologisch ongunstige omstandigheden) en het ontbreken van waardevolle grondstoffen schijnen een dikke vinger in het lege bordje pap te hebben. Strohalm ziet de schuldenlast van de arme landen aan het Westen echter als de grote aanleiding van de ellende. Om Brazilië als voorbeeld te nemen:

Veel mensen geloven niet meer in fundamentele veranderingen; na de 'roerige jaren '60' is de mensheid een beetje voort blijven kabbelen op de gevestigde economische fundering. Aktie Strohalm ziet de armoede en milieuproblematiek inherent aan de huidige economische orde en wil het cynisme, het berusten in de situatie zoals die is, doorbreken: revolutie! Vooral het rentestelsel zou radicaal gewijzigd moeten worden in hun visie.

Hans Lingeman

hier zijn voldoende grondstoffen aanwezig. Zo beschikt het land over grote voorraden ijzererts en bauxiet. Maar arbeid wordt hier tegen een schamel loontje verricht, regenwouden worden gekapt, de resterende grond wordt uitgeput en de winsten hieruit vloeien door naar de welgestelden. Van de opbrengsten die dan

over staatsobligaties, de rente over geïnvesteerd bedrijfskapitaal wordt doorberekend in de prijs van consumptiegoederen en hypotheekrente die woningbouwcoöperaties verschuldigd zijn, vind je terug in de huur. Op deze wijze betalen mensen die zelf geen schuld of lening hebben toch rente. Slechts het bovenste laagje van de vermogenden heeft zoveel kapitaal uitstaan dat het meer 'kapitaalwinst' ontvangt dan het afdraagt (onder andere via bovenvermelde media). Strohalm beweert zelfs, doorredenerend, dat we nu nog de rente betalen van investeringen die eind vorige eeuw gedaan zijn!

EXPONENTIELE GROEI

"Gaat heen en vermenigvuldigt U," is een bekende boodschap van zendelingen. Politici en economen (hoewel van de laatste groep, omdat ze kunnen rekenen, steeds minder) hebben zo ook een geliefd thema dat op het-

zelfde neerkomt: "economische groei." Hoe het ooit met de wereldbevolking zal aflopen kan een socioloog beter uiteenzetten, maar een perpetuum mobile van economische groei is een utopie. Tenzij de mens, in zijn drang naar meer, gebieden buiten de aarde gaat koloniseren, zal er een limiet zijn aan het verbruik van natuur, arbeid en kapitaal. Dat dit einde met steeds grotere snelheid nadert, komt doordat de absolute toename van de produktie bij een constant groeicijfer met hetzelfde percentage groter wordt: de zogenaamde exponentiële groei. Dit is problematisch, omdat een dergelijke economie een onzichtbaar en toenemend spoor van milieubelasting in zijn kielzog meesleurt en gruwelijke, haast majestueuze, bergen afval als stille getui-

Henk van Arkel (links) met zijn compagnon

Foto: Hans Lingeman

nog in dit land achterblijven, moet het achtereenvolgens de rentelast plus afbetaling van de schuld en importprodukten betalen. Het einde van het verhaal is dat het negatieve saldo elk jaar toeneemt, het land ontdaan wordt van al zijn pracht en de bevolking een desillusie rijker op straat mag sterven. Zonder rentelast echter, aldus Van Arkel, zouden vele schulden allang afgelost zijn en had men het resterende geld in de opbouw van een solide samenleving kunnen steken. En dat laatste had uiteindelijk de hele wereld voordeel geleverd: hoe paradoxaal blijkt toch weer het kapitalisme. Maar ook in de westerse samenleving zit de rente verweven als een draadschimmel: via belastingen betaalt ieder mens interest

gen van domme verkwisting achterlaat. Natuurlijk is het voorgaande bij economen allang bekend, maar exponentiële groei is van belang in het betoog van Strohalm, die een ware apotheose bereikt. Economische groei betekent ieder jaar meer investeren en om meer te kunnen investeren zijn geldverschaffers nodig. En de investeringen worden natuurlijk weer terugverdiend door de alsmaar toenemende vraag. Want de vraag naar goederen wordt, aldus Strohalm, in een continu proces geïnjecteerd door de glamourreclame, die daarmee de dierlijke lusten in de mens probeert op te wekken. Zonder die reclame zouden veel artikelen niet verkocht worden.

FREIGELD

Ten opzichte van de ruilhandel betekende het gebruik van muntgeld een flinke verbetering: geld kon gebruikt worden als ruilmiddel dat nooit bedierf, de waarde van een goed kon in geld worden uitgedrukt, geld kon opgepot worden, termijntransacties versimpelden en door de giro-centrales werd het mogelijk zonder 'geldtransportrisico' van Amsterdam naar Venetië te reizen. Geld moet in de roulatie blijven en Aktie Strohalm ziet de rente als een van de grootste stimulators in dit proces. Maar deze interest kan alleen duurzaam bekostigd worden als de geldhoeveelheid jaarlijks toeneemt. Hierdoor zal de produktie zich ook ieder jaar uitbreiden: om gelijke tred met de geldcreatie te houden, zoals Van Arkel in 'Het gelijk van het genoeg' beweert. Eind 19^e eeuw bedacht een zakenman, Silvio Gesell, een alternatief voor het rentesysteem zoals dat gehanteerd werd (en wordt). Zijn uitgangspunt was dat rente een beloning was voor het tijdelijk afstaan van koopkracht. Maar rente had vele nadelen en bracht niet voldoende druk op de gemeenschap om geld in omloop te houden. Geld werd teveel opgepot. Daarom zou er een rentevrij geldstelsel moeten komen waarbij periodiek over een percentage van het geldbezit belasting diende te worden betaald. Als mensen dan hun geld niet uitgeven, maar op zak houden hapt de fiscus er bijvoorbeeld iedere maand 1% vanaf. Dit Freigeld, zo noemde de Duitser Gesell het zou bij invoering onmiddellijk het bestaande geld verdringen. Immers, als je twee

soorten geld in de portemonnee hebt, het Freigeld waarover belasting moet worden betaald en het huidige geld, zul je het Freigeld eerst uitgeven. De voordelen zijn dat iemand die geld 'over' heeft, zal proberen het 'kwijt' te raken om niet de belasting te hoeven betalen. Geld zou op deze manier voor diegenen die het op dat moment nodig hebben makkelijk en tegen aantrekkelijke voorwaarden te krijgen zijn. Van Arkel geeft ter toelichting een voorbeeldje van een huiskoper die uit twee huizen kan kiezen. Het ene huis kost f100.000,- ; het andere f200.000,- en ze hebben een respectievelijke technische levensduur van 33,3 en 100 jaar. Bij een rentestelsel ($r=0,10$) zal de eerste afschrijving van het goedkoopste huis 13.000 gulden bedragen ($100.000 * 0,10 + 100.000/33,3$) en van het duurste huis 22.000 gulden ($200.000 * 0,10 + 200.000/100$). Terwijl de huiskoper in het systeem van Gesell de volgende afschrijvingen voor ogen heeft: respectievelijk 3.000 ($100.000/33,3$) en 2.000 ($200.000/100$) gulden. Als in beide

den duur zijn uitgebannen. Op dat moment is er een maatschappij van het genoeg geëvolueerd: mensen zullen net zoveel werken als ze willen. De werkloosheid die in deze maatschappij bestaat is zuiver vrijwillig. De vraag opwekken via aanlokkelijke reclamecampagnes heeft dan ook geen zin meer. Deze aantrekkelijke maar moeilijk te verdedigen theorie gebruikt Strohalm als basis voor een boek vol gevolgtrekkingen, die in dit korte verband niet besproken kunnen worden. Maar een kritiek kan het Freigeld van Gesell doorstaan boven vele andere in economische modellen verwerkte gedachtenspinsels: het is in de praktijk toepasbaar gebleken en heeft daar in beginsel een goeddraaiende economie opgeleverd. In de Oostenrijkse gemeente Wörgl bijvoorbeeld probeerde de plaatselijke overheid de crisis te bedwingen. Het gemeentebestuur betaalde daartoe aanbestede werken met zelfgedrukt geld. Op dit geld moest maandelijks een belastingzegeltje worden geplakt om het geldig te houden. De bezitters van deze

bankbiljetten gaven ze daarom na ontvangst zo snel mogelijk uit om de zegelkosten te ontlopen. Gevolg van deze simpele daad van Wörgl was dat de lokale economie aantrok, de werkloosheid afnam en de welvaart vergrootte. Terwijl er nog steeds sprake was van een vrije markteconomie (alleen de geldstructuur was veranderd) waren grote gevolgen in de bedrijvigheid al direct merkbaar! Omdat de centrale overheid wilde voorkomen dat lagere overheden eigen geld gingen drukken, doofde het pro-

Foto: Hans Lingeman

Genoeg

maatschappijen een economische aankoopbeslissing zal worden genomen, zullen in honderd jaar bij het huidige stelsel drie huizen zijn gebouwd en gesloopt, maar bij het Freigeld-stelsel slechts één. Bij dit voorbeeldje ontstaat in het ene geval drie keer zoveel afval (=milieubelasting) als in het andere.

GENOEG

Zoals het voorbeeld van de huiskoper al illustreerde, zal in een Vrijgeld-stelsel een kwalitatief hoogstaand boven een goedkoop inferieur goed worden geprefereerd. Onlosmakelijk verbonden hiermee is economische groei die volgens Van Arkel zeker niet exponentieel zal zijn, zelfs op

ject uit. Experimenten als in Wörgl werden terstond verboden. Evenzo heeft in Frankrijk Freigeld succesvol gecirculeerd, deze keer vanuit particulier initiatief, maar ook hier heeft de centrale overheid uit angst voor navolging en algehele anarchie een verbod afgekondigd. Dat is jammer, want daardoor is er immers niets bekend over het verloop van de economie in de tijd en echte conclusies kunnen niet getrokken worden.

Aangeboden:

wallen onder je ogen.

Tot nu toe ken je dat duistere verschijnsel wellicht als het gevolg van een turbulent studentenleven. Dat studentikoze uiterlijk zul je bij ons houden, alleen de wijze waarop je het krijgt is anders. Want bij Koninklijke PTT Nederland NV wacht een hoeveelheid uitdagingen en kansen op je die je tot na kantoor tijd bezig zal houden. Hieruit kun je afleiden dat bovenstaande aanbieding niet voor iedereen is weggelegd. Daarvoor komen uitsluitend jonge academici in aanmerking die naast de nodige theoretische kennis, ook beschikken over doorzettingsvermogen, ondernemingsgeest en de wil om het elke dag beter te doen dan de dag ervoor. Ben je momenteel of binnenkort met je universitaire studie accountancy, bedrijfseconomie of econometrie in de afrondingsfase, schrijf dan vandaag nog een bondige sollicitatiebrief naar: Koninklijke PTT Nederland NV, Concernstaf Management Development, Postbus 15000, 9700 CD Groningen. Of bel voor meer informatie: 06-0142. **Koninklijke PTT Nederland NV**

AGENDA

April

Lustrum i.v.m. 25-jarig bestaan van de Age, met o.a.:

6-4: Forum over het IMF en de Wereldbank (zie elders in dit nummer!), met o.a. minister Jan Pronk. Meer info bij de Age, tel. 525.4122.

13-4: forum over landelijke en universitaire studentenpolitiek (LSVb, ISO, ASVA, OBAS).

15-4: Lezing door prof.dr. A. Heertje over Nobelprijswinnaar Samuelson. zaal G.003, 14-15 u.

19-4: Lezing door prof.dr. M. Morgan over Nobelprijswinnaars Tinbergen en Haavelmo. Roetersstraat, 14-15 u.

22-4: Lezing door prof. A. Boot over Nobelprijswinnaar Miller. z.l. B.240, 14-15 u.

23-4: forum: verschillende generaties Age'rs over 25 jaar economie. Sprekers o.a. Rob de Klerk, Anne Leemhuis, Erik Slot. Zaal G.003, 15-17 u. Aansluitend borrel (bovenaan de trap in de hal).

Verder een lezing door prof.dr. J. Hartog over Nobelprijswinnaar Gary Becker en een lezing door dr. G. Reuten over Nobelprijswinnaar Hayek op nog nader te bepalen data.

7 april

Oratie prof.dr. C. van Ewijk, 15.00 uur.

19 april

'Arbeidsaanbod van vrouwen, kinderczorg en het huwelijksconflict', lezing door Henriëtte Maassen van den Brink Plaats: A 3.03. tijd: 12.00 uur.

22 april - 7 mei

Verkiezingen universiteits- en faculteitsraad.

promoties:

26 maart, W. Swaan, promotor: prof.dr. M.J. Ellman.

30 maart, J.L.P. Piet, promotores: prof.dr. Soeting en prof.dr. K.P.G. Wildschut.

31 maart, mw. J.J. Capel, promotor: prof.dr. H. Jager.

2 april, M.F.M. Canoy, promotor: prof.dr. H.N. Weddepohl.

6 april, C.J. Ruissen, promotor: prof.dr. M.M.G. Fase.

6 april, P.P.Tordoir, prof.dr. J.G. Lambooy.

8 april, W. Koetsenruijter (docent vaardigheden FEE).

23 april, H.M. Kat, promotores: prof.dr. L.A. Ankum en prof.dr. J.G. de Gooijer.

J' Accuse

Henk Koster

Een collega in de lift vroeg enkele dagen geleden hoe het nieuwe gebouw beviel. De vraag deed eerst wat vreemd aan, want een jaar is al een lange tijd in zulke zaken. Maar toen schoot me te binnen dat de architect van ons gebouw, Pi de Bruijn, net in het nieuws was geweest als finalist voor de verbouwing van de Berlijnse Reichstag. Een hele eer voor een Nederlander en voor dit gebouw: het aartsvoorbeeld van degelijkheid, op de eeuwigheid gebouwd, met metersdikke muren en inscripties van het staal van veroverde kanonnen.

Met een brok van nationale ontroering in de keel dacht ik daar nogwat over na--hoe bevalt ons nieuwe gebouw eigenlijk? Wel, een Rijksdag is het niet: hier geen metersdikke muren maar flinterdunne, dus oppassen wat je binnenskamers zegt; en geen bouwsel voor de eeuwigheid, met lekkende en gebroken dakpanelen. Ook geen praktisch gebouw met het oog op Nederlandse weersgesteldheden, getuige de waterval over de ingang van de fietsenstalling en de afwezigheid van een luifel om paraplu's onder uit te schudden.

Ook dacht ik aan de mislukte ingang tot de mensa (waarvan deuren nog te vaak overdag met kettingen zijn afgesloten); aan de collegezaal met pilaar in het midden; aan de te kleine liften; aan de afwezige koffiekamer voor het personeel; en aan haldeuren met scherpe handvatten. Er is geen centrale luchtverversing op de kantoorverdiepingen en overlopen, en ramen op de kamers kunnen bij koud weer of bij storm niet op een kiertje opengezet worden.

Het gebouwbeheer doet daarentegen wel Reichstag-achtig aan, met de vele deuren die op slot zitten, de gedwongen sluitingsprocedure 's avonds, en het gedoe met parkeerpasjes ("pasjes voor incidentele bezoekers moeten een dag van te voren worden aangevraagd")--Ordnung muss sein! De collega in de lift moet trouwens meer geweten hebben, want enkele dagen later zat ik opgesloten in dezelfde (linker) lift. Het was 8:40 uur, maar geen gehoor op het noodnummer 4111. Vervolgens dus op het alternatieve nummer 5222 mijn probleem uitgelegd aan iemand in de centrale meldkamer, die niets beters wist dan mij door te verwijzen naar 4111! Kafka is er niets bij ...

Pi moest het allemaal eens meemaken, maar dat is een probleem met populaire architecten. Het schijnt trouwens dat de Bundestag alleen bij uitzondering in de verbouwde Reichstag zal vergaderen--ze hebben groot gelijk.

Bien sûr

Ellen Bien kamer 1.33

Ditmaal mijn stukje vanuit een zonnig Spanje. Een vriendin van mij, die studeert aan de Rijksuniversiteit Groningen, studeert hier voor een jaar bedrijfskunde aan de universiteit van Sevilla.

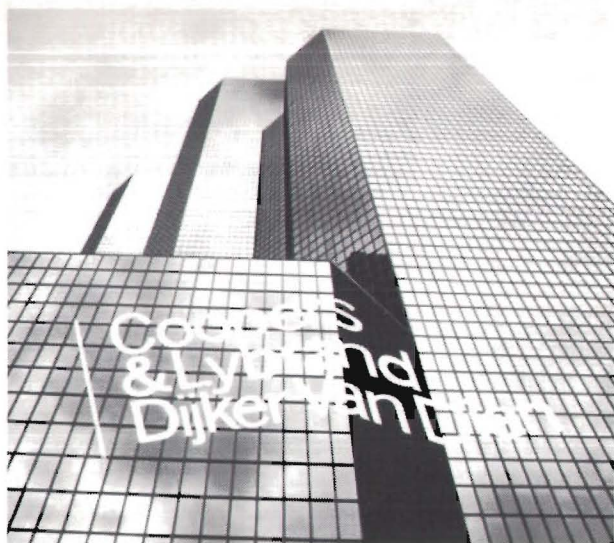
Ook voor studenten aan onze faculteit wordt dit op steeds grotere schaal mogelijk. Naast Bureau Buitenland op het Spui, heeft de faculteit alweer enige tijd een medewerker Internationalisering. Deze functie is ontstaan in het kader van het Beheers Organisatie Plan (BOP) van de faculteit. Voor vragen over o.a. uitwisselingsprogramma's kan je terecht bij Beatrice Boots op het spreekuur op woensdagmiddag van 15.00 tot 16.00 uur in kamer 1.13, in de balieruimte van de onderwijsadministratie.

Ook zijn in het kader van het BOP recent twee nieuwe medewerksters aangetrokken op de afdeling Onderwijsadministratie & Informatie. Deze afdeling is ondermeer verantwoordelijk voor het verwerken van de tentamenadministratie en geeft voorlichting aan studenten aan de balie. Ook de studie-advisering wordt uitgebreid met een medewerker, deze zal zich vooral bezighouden met Actuarial, Econometrie en Fiscale Economie. Veel positieve ontwikkelingen dus!!

Behalve cultuur en geluier heb ik in Spanje ook nog gestudeerd voor het tentamen Micro-economie 2, mijn laatste verplicht doctoraal vak oude stijl. Er is nog tot en met september gelegenheid om verplicht doctoraal tentamens oude stijl af te leggen. Haal je dat niet, dan zal je het verplicht doctoraal nieuwe stijl moeten gaan doen. Dit houdt ondermeer in dat je het vak Vaardigheden moet gaan volgen.

Er is goed nieuws voor studenten van 1989 en later die in plaats van Bedrijfseconomie 3 t/m 5, Bedrijfseconomie D + een bedrijfseconomisch basisvak doen. Dit bedrijfseconomische vak (Bedrijfsplanning, Externe organisatie, Financiering of SMO) kan ook na september nog worden gedaan. Hierop is de 30 september datum dus niet van toepassing!

Voor meer informatie over deze regeling kun je terecht bij de balie van de onderwijsadministratie, of bij de studie-adviseur. Voor vragen of opmerkingen kun je ook altijd bij mij terecht. Op bovenstaand kamernummer of telefonisch onder 525.4286.

Afstuderende bedrijfseconomen met "solutions for business"

Coopers & Lybrand Dijker Van Dien is nationaal en internationaal een gerenommeerde accountants- en adviesorganisatie. Dagelijks leveren accountants samen met belastingadviseurs en management consultants een totaalpakket van cliëntgerichte dienstverlening. Onze cliëntenlijst bestaat uit multinationals, grote en middelgrote ondernemingen, non-profitorganisaties, overheden en ondernemingen in het MKB.

Cultuur en werkwijze

Coopers & Lybrand Dijker Van Dien zoekt voor haar accountants-beroepsgroep jonge, ondernemende en flexibele doorzetters met een academische achtergrond. Afstuderende bedrijfseconomen die leidinggevende, organisatorische en sociale vaardigheden goed weten te combineren.

Maar voorop staat dat deze kwaliteiten omgezet kunnen worden in "solutions for business"; dat u

onze cliënten ook werkelijk verder helpt. Want dat is juist de kracht van onze organisatie.

Kortom: werken bij Coopers & Lybrand Dijker Van Dien is kiezen voor een carrière vol uitdagingen, waarin u direct begint met een prima inkomen en goede secundaire arbeidsvoorwaarden.

Meer informatie

Bent u geïnteresseerd in een functie in de accountancy? Stuur dan een open sollicitatie aan Coopers & Lybrand Dijker Van Dien, t.a.v. de heer P. Schuijjer, Hoofd Personeelszaken rayon Noord-West/West, Postbus 94200, 1090 GE Amsterdam, of vraag telefonisch onze informatiebrochure aan: (020) 568 6036.

Coopers
& Lybrand
Dijker Van Dien

Solutions
for Business

Column

Omdat mij gevraagd is een column te schrijven doe ik dat. Bovendien heb ik op die vraag geantwoord dat ik het zou proberen en dan doe ik het zeker. Ik vind namelijk dat wanneer men iets van je vraagt, je voor zover dat in je mogelijkheden ligt daaraan moet proberen te beantwoorden. En als je niet aan de vraag kan beantwoorden moet je het nog steeds proberen. Zelfs als men je vraagt om een klein jongetje op zijn muil te rossen. Dat ligt trouwens binnen mijn mogelijkheden.

Waarom zou je niet doen wat men van je vraagt? Vaak is het maar een kleine moeite, maar wel een groot plezier geloof ik. En als men teveel vraagt krijg je een dagtaak en vraag je geld en heb je ook weer plezier of zoiets.

Misschien stel ik het allemaal te simpel voor, maar dat schijnt niet erg te zijn, het gaat om de diepere strekking. En om de column natuurlijk. Morgen als ik weer nuchter ben gaan we verder.

Het is inmiddels volgende week maandag als het ware en ik ben allang weer nuchter. En in alle nuchterheid zie ik mij voor een column gestrikt. Godmeja, hoe moet dat verder? Ik ben ook maar een econoom in wording. Het is wél zo, hoewel dat met voorgaande weinig van doen heeft, dat ik steeds meer te weten kom over korte en lange rente. Vriend en vijand kan ik ermee verbazen. Ik vertel dan dat je korte en lange rente hebt en dat daar vanalles mee gebeurt. Zonder die boeken erbij kom ik helaas niet veel verder, maar dat ik weet dat je korte en lange rente hebt vindt men over het algemeen al heel wat. Verder ben ik dus ook maar een econoom in wording en deze econoom in wording schrijft geen column, dat moge duidelijk zijn. Dit schrijven wordt dus niet geplaatst en als dat wel gebeurt, dan was er blijkbaar te weinig kopij. Maar dit is mij toch teveel gevraagd. Excuses.

Pieter den Haan

- Blijf proberen P. dan geven we je nog een kansje! Red.

Roetersstraat 11

Wie in het buitenland wil gaan studeren komt vroeg of laat terecht bij Bea-

trice Boots, 'beleidsmedewerker onderwijs'. Sinds mei vorig jaar is zij degene op onze faculteit die belast is met de 'internationalisering'. Ook onderwijsevaluatie en verantwoordelijkheden rond de deeltijd studie vallen onder haar functie.

"Toen ik vorig jaar in mei begon, was er enorm weinig tijd om studenten in uitwisselingsprogramma's te krijgen. Hierdoor kon bijna iedereen die

Beatrice Boots

zich opgaf een beurs krijgen. Ook speelde mee dat maar weinig studenten op de hoogte waren van de programma's. Dit jaar heb ik er veel meer publiciteit aan gegeven, bijvoorbeeld met een aantal advertenties in de Folia. Hierdoor krijgt iedereen een kans om zich op te geven, een gevolg hiervan is wel dat er op bijna alle programma's overinschrijving zal zijn."

Natuurlijk lopen hier weleens mensen binnen die nog maar weinig idee hebben van wat ze eigenlijk willen. Anderzijds heb je ook studenten die hun wensen precies formuleren en die verwachten dat ze eenvoudig te verwezenlijken zijn, maar in het algemeen kun je stellen dat

men vrij realistisch is.

De facultaire uitwisselingen zijn Erasmus-programma's; Bureau Buitenland van de UvA regelt ook stages buiten Europa. Erasmus-programma's zijn uitwisselingen binnen Europa, gefinancierd door de E.G.. Op dit moment zijn we zelf ook bezig om contacten met Amerikaanse universiteiten te leggen, maar voor volgend jaar valt daar nog niet veel van te verwachten.

Er zijn ook samenwerkingsverbanden met Oost-Europa. Oost-Europese studenten komen met die programma's naar onze universiteit, zonder dat er studenten van de UvA naar Oost-Europese landen gaan. Ook lenen wij in het kader van deze programma's hoogleraren uit aan Oost-Europese Universiteiten. Met Suriname bestaat ook een dergelijk programma. Misschien worden deze samenwerkingsverbanden over een aantal jaren wel tweerichtingsverkeer.

"Als ik mogelijkheden voor een nieuw uitwisselingsprogramma zie stap ik naar een hoogleraar van de betreffende vakgroep. Die hebben gedurende hun

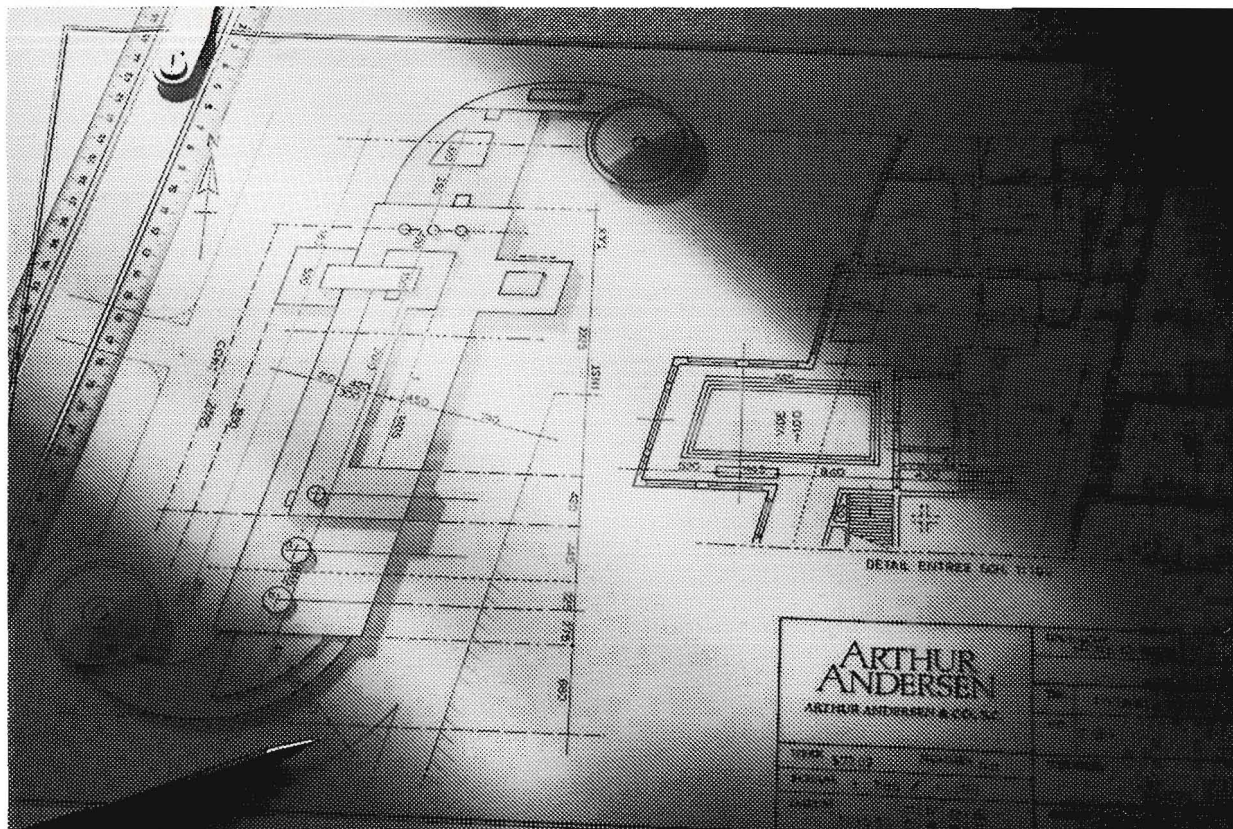
Foto: Pieter van der Does

Beatrice Boots

loopbaan vaak collega's aan buitenlandse universiteiten leren kennen en via hen wordt een begin gemaakt met het opzetten van een programma. Een programma heeft dus vaak een achterliggende gedachte zoals bijvoorbeeld de econometrie. Het komt natuurlijk ook voor dat wij door een buitenlandse universiteit benaderd worden met een programmavoorstel. Dit wordt dan naar Brussel gestuurd, waar het bureau voor Erasmus-beurzen huist. Als dit bureau het programma goedkeurt is er een nieuw uitwisselingsprogramma tot stand gekomen. Een probleem is dat buitenlandse studenten aan de UvA alleen onderzoek bij een hoogleraar kunnen doen omdat de colleges allemaal in het Nederlands zijn. Hierdoor vallen we voor veel universiteiten af. Ik ben aan het lobbyen om een aantal basis- en specialisatievakken in het Engels te geven. "Het plan is om vakken die meerdere malen per jaar worden gegeven het ene trimester in het Engels en het andere trimester in het Nederlands te geven, zodat studenten die per se in het Nederlands college willen volgen hiertoe de mogelijkheid hebben. In principe vind ik het ook goed voor de Nederlandse studenten om, ook als ze niet naar het buitenland gaan, zich internationaal te oriënteren en hun Engels te perfectioneren."

Pieter van der Does

WIE LEGT STRAKS DE BETERE FUNDAMENTEN?

De architect ontwerpt. De architect maakt een raamwerk. En later, als de papieren dromen gerealiseerd zijn, doen vaak duizenden mensen hun werk daarbinnen. Dan blijkt of de architect zijn of haar werk goed gedaan heeft.

Is het arbeidsklimaat optimaal? Kunnen mensen er goed functioneren? Het wel en wee van een onderneming hangt hier nauw mee samen.

In wezen is een goede accountant met hetzelfde bezig. Voor de financiële fundamenten van een bedrijf draagt hij het ontwerp aan. Hij laat zien hoe een perfecte administratieve organisatie opgebouwd wordt. Want zonder dat gaat ook het mooiste bouwwerk eens scheuren vertonen.

Arthur Andersen heeft wereldwijd circa 57.000 medewerkers en meer dan 300 vestigingen, maar waar u ook binnenkomt, overal zal u één ding opvallen: hier doen mensen met plezier hun werk.

Voor onze vestigingen in Den Haag, Rotterdam, Eindhoven en Amsterdam zijn we nu op zoek naar mensen die zich de waarde van hun vak realiseren. En die hun talenten ten volle zouden willen benutten.

Ben je afgestudeerd bedrijfseconoom of HEAO'er? Wil je werken met collega's die minstens zo enthousiast zijn over je vak als je zelf bent?

Schrijf dan naar Mevr. E. Piller, Stadhoudersplantsoen 24, 2517 JL Den Haag. Of bel 070-3425625. We maken graag 'ns met je kennis.

**ARTHUR
ANDERSEN**
ARTHUR ANDERSEN & CO., S.C.
ACCOUNTANCY